

3

KRAJSKÁ SPRÁVA SBORU NÁRODNÍ BEZPEČNOSTI
PLZEŇ

Čj.: OS-00954/01-68

Dne 9. ledna 1969

Ministerstvo vnitra archivní a spisové služby
Hlavní správa StB
STUPĚN STUPĚŇ UTAJENÍ (SVAZNĚ) ~~STÁTNĚ TAJNĚ~~
dnem 1. 4. 1999, pokynem MV č. 6/1999.
P r a h a Výtisk č. : 2

Kaslová Dita
Zpráva o činnosti za rok 1968 - předložení.

Předkládám zprávu o vývoji oper. situace a výsledcích agenturně operativní práce S-StB za rok 1968.

Přílohy : 1/58

Náčelník správy StB :
/ pplk. NOVOTNÝ J. /

10. ledna 1969

Kučelý - anal. odbor

Odbor archivní a spisové služby
ZRUŠEN STUPĚŇ UTAJENÍ (SVAZKU)
dnem 1. 4. 1999, pokynem MV č. 6/1999.

Kaslová Dita

Kaslová

~~PŘÍSNĚ TAJNĚ~~

Výtisk č. : 5
Počet listů : 58

Z p r á v a

o vývoji operat. situace a výsledcích agenturně
operativní práce S-StB za rok 1968.

Hlavní úkoly S-StB, zapracované v plánu činnosti na rok 1968, vycházely z daného zaměření HS StB, které orientovalo kontrarozvědnou činnost na boj proti hlavním nepř. rozvědkám, ke kontrole zbytků vnitřních nepřátel a na zkvalitnění vlastních forem a metod práce.

Průběh vnitropolitických událostí, především pak aktivizace pravicových a antisocialistických sil v polednovém období, které ve své podstatě usilovaly a vytvářely podmínky ke změně společenského systému v ČSSR, měla i negativní dopad na práci StB a její akceschopnost. Ani srpnové události nezůstaly bez vlivu na kontrarozvědnou činnost S-StB.

Uvedené skutečnosti zásadně ovlivňovaly plnění hlavních úkolů S-StB v roce 1968 a odráží se proto i ve zprávě o vývoji oper. situace a výsledcích v agenturně operativní práci v Zpč. kraji.

1/ Jak se v nové vnitropolitické situaci vyznačuje aktivita západních rozvědek.

a) Ve styku s naší agenturou a ve styku s ostatními obyvateli :

Na základě dostupných poznatků, získaných vytěžením agentury, která v průběhu roku 1968 vycestovala do KS (145 spol. z toho do 20.8.-66 spol., po 21.8. - 79 spol.), vytěžením některých čs. osob po návratu z KS (celkem vycestovalo 40.450 čs. občanů, z toho do 20.8. - 26.989, po 21.8. - 13.461), vytěžením čs. občanů, kteří emigrovali a vrátili se zpět do Zpč. kraje, vytěžením vysídlených osob něm. národnosti a vytěžením zaměstnanců ČSD a ČSAD, vyjíždějících za účelem výkonu zaměstnání do KS bylo zjištěno, že řada osob z uvedených kategorií se dostala buď do přímého styku s nepř. rozvědkami neb s osobami, majícími k rozvědkám (GP, ZOLL), neb jiným nepř. centřum velmi blízko.

Z provedeného rozboru získaných zpráv lze učinit závěr, že nepřátelské rozvědky a různá jiná nepř. centra projevovala značný zájem o probíhající demokratický proces po lednu 1968, i když zájem o ekonomickou, ale hlavně pak vojenskou oblast zůstal stále u rozvědky USA a BND v popředí.

Po srpnových událostech v ČSSR zaktivizovali nepř. rozvědky přes různé instituce a organizace svoji činnost, ve směru získávání údajů o dislokaci, počtech a výzbroji vojsk Varšavské smlouvy, především pak vojsk Sovětského svazu. V souvislosti s tím projevovaly zájem o nálady a názory našich občanů na pobyt těchto vojsk na území ČSSR, na další vnitropolitický vývoj a vztah

ČSSR k JSSR a dalším spojencům.

Pro období polednové a posrpnové je příznačné využívání ke svým cílům nepř. rozvědkami a nepř. centry vždy určité kategorie čs. občanů, mimo vlastní agentury na našem území. Jestliže to byli po lednu hlavně vysídlenecí a vyjíždějící čs. občané do KS, po srpnu hlavní zdroj informací pro ně tvoří emigrace a dále pak vyjíždějící čs. občané na soukromé návštěvy a služební cesty.

Aktivita západních rozvědek při získávání jimi sledovaných cílů a záměrů se projevovala i na úseku cizineckého ruchu, který doznal po lednu kvalitativních změn. Do ČSSR přijížděli VC, v jejichž řadách byla legalizována řada osob, blízkých nepř. rozvědkám (žurnalisté, filmaři, kulturní pracovníci, američtí důstojníci a pod.). I když se po srpnu, co do počtu příjezdů VC snížil, přijížděli opět novináři a další osoby, projevující mimořádný zájem o současnou vnitropolitickou situaci a dislokaci vojsk Sovětského svazu. Stykem VC s čs. občany, vyhodnocováním našeho tisku a zpráv sdělovacích prostředků, dostávaly se nepř. rozvědkám zprávy z ofic. pramenů.

Z uvedených poznatků se nechá usuzovat, že situace v ČSSR, jak po lednovém zasedání ÚV KSČ, tak i po 21.8. je nepřátelskými rozvědkami systematicky sledována a to jak vytěžováním oficiálních, tak i neoficiálních pramenů a slouží vládám hlavních kapit. států k záměrům a postojům v zahraničně pol. vztazích vůči ČSSR.

b-c) V záměrech a zájmech o vnitřní politickou, ekonomickou i vojenskou situaci a o vzájemné vztahy social. států :

Záměry a zájmy nepř. rozvědek o vnitřní politickou, ekonomickou i vojenskou situaci a to jak po lednu, tak i po srpnových událostech jsou jednak zjištěny prováděnými vytěženými kategoriemi osob, uvedených v předchozí

části zprávy a především pak z akce BOOLING, vedené s rozvědkou USA a z akce VÝPRAVČÍ, vedené s rozvědkou NSR.

Zjištěné záměry a zájmy USA rozvědky :

V období od 1.1. - 20.8.1968 bylo prostřednictvím akce BOOLING zjištěno, že rozvědka USA projevovala především zájem o oblast vojenskou a částečně ekonomickou. V I. čtvrtletí t.r. se americká rozvědka v uvedené akci nezajímala o vývoj politické situace po lednovém zasedání ÚV KSČ. Dokonce při osobním styku na cizím území odmítala poznatky o uvedeném vývoji. Po krátkém časovém odstupu po osobním styku si však americká rozvědka mimořádným způsobem spojení vyžádala a k vnitropolitické situaci spolupracovníka úkolovala.

K dokumentaci zájmů USA rozvědky v akci BOOLING uvádím :

- Při osob. styku s rozvědkou byl spol. vytěžován orgány USA rozvědky k současným vojenským opatřením v ČSSR k novému systému povolávání záložníků na cvičení dle vzdělání, kvalifikace, k postupu elektrifikace železničních tratí, ke kapacitě seřad. nádraží v České Třebové, k systému při používání železničních vagonů pro vojenské účely, především pak vagonů na přepravu tanků.

Prostřednictvím radiocentrály žádala spolupracovníka o informace o cvičení sovětských vojsk, vojenských plánech ČSSR, povolávání záložníků a případném poplaci. Dále pak o nových opatřeních na hranicích ČSSR se socialistickými státy, jak reaguje čs. obyvatelstvo na sovětský tisk, co říká vláda, strana a funkcionáři. Dále byl spolupracovník úkolován orgány USA rozvědky k trvalému sledování výrobní kapacity a náplně v OP ŠKODA se zaměřením zejména na výrobní změny vojenské povahy a na situaci v železniční dopravě.

V období po 21.8.1968 z akce BOOLING vyplývá, že americká rozvědka daleko více zvýšila zájem o vojska Varšavské smlouvy, především o sovětskou armádu. Proti

dřívější době, kdy docházelo ke stykům se spol. 1x až 2x v roce, počali Američané uskutečňovat s agenturou spojení 1x měsíčně a vyžádali si mimořádný osobní styk na cizím území.

- Při osobním styku v říjnu řídící orgánové USA rozvědky vyžadovali na agenturu, aby důsledně vyvozovala závěry z jakékoliv mimořádné činnosti a pobytu v blízkosti sovětské armády. Ze styku také vyplynulo, že Američané si u agentury ověřovali poznatky, získané jinými cestami. Z velkého množství poznatků, které si takto Američané ověřovali, lze učinit závěr, že v té době již měli velké množství poznatků od uprchlíků z ČSSR, resp. čsl. obč., kteří v té době dleli v cizině.

Po 21.8.1968 bylo též agenturně zjištěno, že na území Záp. Berlína existuje americké vytěžovací středisko v táboře pro přesídlence a uprchlíky a to na SVEN HEDINSTRASSE č. 11, kde byli vytěžováni naši občané k vojenské problematice. Další středisko se nachází na Charlottenburger-strasse, kde byli vysídlenci a uprchlíci vytěžováni k čs. ekonomice a konkrétně k některým závodům, jako n.p. BUZULUK a kombinátu Vřesová.

Z ostatního území NSR byly získány ještě poznatky o americké úřadovně v Nürnbergu na Eichendorffstrasse, vytěžovacích střediscích v Hofu, Stuttgartu a Frankfurtu, kde byli taktéž čs. občané vytěžováni k politické situaci v ČSSR a k vojenské problematice.

Je možné, že některá z těchto středisek pravděpodobně existovala jen na přechodnou dobu, t.j. v době zvýšené emigrace z ČSSR. Tyto poznatky, získané různými pracovišti zdejší S-StB, nemohly být ještě odpovědně analyzovány.

Zjištěné záměry a zájmy BND :

V období od 1.1. - 20.8.1968 lze hodnotit vývoj oper. situace ve vztahu k BND jako pokračování v získávání poznatků se strany BND o vojenských opatřeních a zařízeních v ČSSR. Byly získány i ojedinělé poznatky

z ekonomické problematiky a to o zájmu BND o průmyslové zařízení v ČSSR.

Konkrétních poznatků o zájmech a záměrech zjištěných agenturních sítí bylo získáno poměrně malé množství a to v důsledku omezení agenturně oper. činnosti v tomto období a hlavně pak tím, že vzrostl počet osob, vysídlených do NSR. Vysídlující osoby mohly zásobit BND poznatky bez rizika, že jejich zájem bude znám čs. kontrarozvědce.

Prvním poznatkem o činnosti BND byl kontakt na spol. TĚŠÍNSKÉHO, který byl orgánem BND uskutečněn v květnu t.r.

- V daném případě nešlo o přímé vytěžování k vojenským zařízením v ČSSR, ale o poznání spol. TĚŠÍNSKÉHO jako vhodného typu pro pozdější verbovku. Jednání orgánu BND (představitel se jako HELWIG), bylo velmi taktické, společenské a zaměřené na poznání osobních kvalit a charakteru spolupracovníka. V osobě spolupracovníka jde o býv. kapitána ČSLA, vysokoškoláka, který navštěvuje NSR v souvislosti s milostnou záležitostí. Jete-
dy pravděpodobné, že úlohu tupaře, event. prostředníka zde hraje NSR st. občanka, se kterou spol. TĚŠÍNSKÝ udržuje milostný styk. V akci je v současné době připravena kombinace, která by měla objasnit úlohu občanky NSR a v případě jejího vztahu k BND provést pak zpravodajskou hru s BND právě jejím prostřednictvím. Je připravena akce na její příjezd do ČSSR a provedení kombinace k vysvětlení její úlohy v celé záležitosti.

Velmi cenné zpravodajské poznatky byly získány vytěžením některých vysídlených občanů něm. národnosti, z nichž někteří jsou našimi spol. a kteří v době velikonočních svátků a později přijížděli na území ČSSR za účelem návštěv svých příbuzných a známých.

Osoby z řad vysídlenců (agentura) potvrzovaly, že po příjezdu do NSR byly vytěžovány pracovníky BND k voj. objektům v Zpč. kraji, jejich dislokaci, technickému vybavení, kádrovému obsazení, k práci StB a že prošly různými úřadovnamí.

Jako příklad lze uvést :

- Walter RUDEK potvrdil zájem BND o vojenská zařízení v ČSSR, konkrétně ke kasárnám ve Dvorech a Karlových Varech, dále v Sokolově a Rokycanech, kde byl jmenovaný na posledních evičeních. Jako závažný poznatek RUDEK uvedl, že byl dotazován na osobu pplk. VESELÉHO, který působí v Sokolově ve funkci náčelníka OVS, RUDEK dále při pohovoru sdělil, že jeho přítel WIPEK, který vysídlil v roce 1967 z Vintířova, byl podrobně vytěžován k ekonomickému objektu - kombinátu ve Vřesové a to i na takové podrobnosti, jako je šíře vrat do závodu, krytina dvora, počty zaměstnanců a pod.
- V roce 1967 vysídlil do NSR býv. spol. DVORSKÝ, který byl rovněž na Velikonoce v tomto roce v ČSSR. Rozhovorem se jmenovaným bylo zjištěno, že byl také maximálně vytěžován k vojenským zařízením v ČSSR, konkrétně v K. Varech a okolí. Mimo tuto problematiku byl dotazován k orgánům StB, které zná, zda s ním nehovořili před vysídlením, musel nakreslit budovy, používané StB v K. Varech a pod. Jmenovaný byl od uvedeního orgána obecně instruován pro cestu do ČSSR s tím, že jej po návratu navštíví.

Z vytěžení vysídlovaných osob byly dále získány poznatky o osobách, které jsou podezřelé ze spolupráce pro BND, a při cestách do ČSSR plní úkoly pro BND.

K dokumentaci uvádím :

- Konkrétně jde o osobu Josefa FRANKA, dříve bytem Pernink, který je zařazen do rozpracování v samotném operativním svazku. Dále jde o osobu PACHMANA Ottu, dříve bytem Nejdek, ROTHBAUERA Karla, dříve bytem Cheb a další, ke kterým nejsou poznatky již tak konkrétní.
- Vytěžením občanů ČSSR LAURINA a RÖSSLEROVÉ v září 1968 bylo zjištěno, že se oba, nezávisle na sobě setkali při návštěvě NSR s Rudolfem KUČEROU, uprchlíkem z lázní Teplic, který pracuje jako tiskař pro BND. Mimo jiné přemlouvá čs. občany k emigraci. Vzhledem k této možnosti byl k osobě KUČERY úkolován spol. BŘÍZA při svém výjezdu do NSR, avšak nepodařilo se mu hovořit se jmenovaným. Tímto úkolováním jsme sledovali cíl podstaty spol. BŘÍZY prostřednictvím KUČERY BND. Akce bude opakována příští rok s dalším spolupracovníkem.

Z uvedeného vyhodnocení lze usoudit, že vysídlované osoby jsou širokým oficiálním zdrojem poznatků o vo-

jenských zařízeních v ČSSR a že jsou také základnou pro budování nové agentury. Nelze doložit, zda tato situace je příčinou toho, že je zjišťován minimální počet kontaktů občanů ČSSR a že není výslednost u dříve připravených kontaktů, se kterými je počítáno na zpravodajskou hru. Rozhodně však tento stav jednání orgánů BND ovlivňuje.

Zájem orgánů BND o vojenská zařízení je potvrzen i ze zpravodajské hry VÍPRAVČÍ a to ze zájmu BND o vojenské poznatky z prostoru bydliště spolupracovníka, použitého ve zprav. hře.

Shrneme-li zájem BND za období od ledna do srpna 1968 můžeme konstatovat a doložit, že zájem BND je neustále o vojenská zařízení a v několika málo případech o zařízení ekonomická.

V období od 21.8.1968 je situace na úseku boje proti BND částečně ovlivněna tím, že celá řada osob do ČSSR nepřišla z obavy a z nejasné vnitropol. situace, čímž je značně omezen počet a kvalita zpravodajských poznatků.

Na základě dostupných zpráv je však možno uvést, že v nové vnitropolitické situaci se aktivita BND vyznačuje zájmem o sovětské jednotky, dislokované na území ČSSR.

Tento zájem byl jednak opět zjištěn a potvrzen v akci VÍPRAVČÍ, ve které byl spol. OLDA residentem BND úkolován k získávání poznatků o umístění sovětských jednotek v Zpč. kraji.

Závažné poznatky o zájmech a činnosti BND byly získány i vytěžením některých čs. občanů po návratu z NSR neb naší agentury.

Jako nejzajímavější je možné uvést :

- Jiří DEMEL, čl. st. přísl., bytem Plzeň, který byl v září 1968 na návštěvě příbuzných v Heidelbergu, byl navštíven dosud neidentifikovaným orgánem BND a položeny mu otázky o tom, jak se staví ČSSR obča-

né k novým vnitropolitickým událostem a k pobytu sovětských vojsk. Orgánem BND bylo DEMELOVI položeno celkem 50 otázek podle dotazníků, jejichž obsahem byly dotazy na místa umístění sovětských jednotek, jejich výzbroj, početní stavy a pod.

- Vytěžením spol. URBANA po návratu v září z NSR bylo zjištěno, že se v NSR seznámil s emigrantem WILDEM v Mnichově, který dle všech poznatků pracuje buď pro BND nebo emigrantské centrum. WILD seznámil v Mnichově spol. URBANA s dalším uprchlíkem údajně hrabětem THUN HOHENSTEINEM, který URBANA zavedl do Bayernstrasse 51 v Mnichově. Zde ukazoval THUN HOHENSTEIN URBANOVÍ zbraně, kterými jsou údajně vybavováni agenti, vysílání do ČSSR. Jednalo se o střelné zbraně a různé druhy výbušnin. Dále seznámil THUN HOHENSTEIN spol. URBANA se dvěma redaktory DEUTSCHE WELLE, kteří údajně byli v srpnových dnech v Praze a zde zajišťovali spojení. Vytěžení spol. URBANA je ve stadiu prověřování.

Vytěžením kandidátů na verbovku z řad vysídlených osob něm. národnosti (FRANZ a SMOLNÁ) bylo zjištěno, že nepř. rozvědky využívají k vytěžování čs. občanů v Nürnbergu jednak tábora na Kolwitzerstrasse, kde je kancelář Bundesbeauftragtera a jednak jsou emigranti neb vysídleni, mající znalost vojenské problematiky, odesílání k dalším pohovorům na Willandstrasse a někteří jsou pak posíláni k neznámé ženě, která čeká na Kolwitzerstrasse v šedém osobním voze zn. Chevrolet a odváží pak čs. občany do Landwasserstrasse, kde jsou podrobně vytěžování odborníky.

Dále bylo z uvedených pramenů zjištěno, že nepřátelské rozvědky, hlavně pak BND budují kolem vysídlovaných osob agenturní síť s cílem odhalit naši agenturu mezi těmito osobami a že provádí s obdobným cílem i agenturní kontrolu čs. občanů, vyjždějících do NSR.

Z vyhodnocení druhého období 1968 je potvrzeno, že se počal projevovat zájem BND hlavně o sovětské jednotky v ČSSR a je předpokládáno, že k tomuto bude potřebovat kvalitativně novou agenturu.

Vývoj vztahu BND k naší republice ukazuje, že stá-

le budou v popředí zájmu BND vysídlované osoby, hlavně z těch prostorů, kde jsou důležité vojenské objekty. Z těchto bude pak budována agentura, jak ke kontrole těchto osob v táborech a v NSR vůbec a agentura k získávání dalších poznatků při příjezdech do ČSSR. S tímto souvisí i nový pohled na vyhledávací činnost po této problematice i na nutnost budování kvalitní poziční agentury v NSR.

Zjištěné záměry a zájmy rozvědky Francie a V. Britanie:

Přes prováděná agenturně oper. opatření, nepodařilo se k činnosti rozvědek V. Britanie a Francie získat podstatných zpravodajských poznatků.

Byly získány jen dílčí poznatky k těmto rozvědkám, ze kterých by se nechalo usuzovat, že rozvědky V. Britanie a Francie proti ČSSR pracuje.

K rozvědky V. Britanie :

- Zahraniční agentura předala zprávu o konkrétním styku čsl. občana z Plzně s agentem Britů páterem LANGEM. Tento styk byl uskutečněn po dobu 1 týdne, krátce před 21.8.68. Po celou dobu se LANG čsl. občanu věnoval a odcházel s ním denně z místa ubytování na nezjištěné místo. Čsl. občan byl ubytován v emigračním středisku VELEHRAD v Londýně. V tomto středisku je kancelář, která je využívána pro styk s čs. občany orgánem SIS/CIO VRDLOVCEM. V době, než byl na VELEHRADĚ ubytován občan z Plzně, byla zde ubytována, zatím námi nezjištěná čs. občanka, rovněž z Plzně.
- Agentura z ekonomického úseku podala zajímavou zprávu o přímém výroku zástupce britského koncernu WELLMANN Guy CHESMANA. Z výroku není patrna souvislost, neb náležitost Angličana k britské rozvědky, avšak tato souvislost není; také nijak vyvrácena. Guy CHESMAN prohlásil : "Představitelé našeho koncernu mně řekli, že mi budou měsíčně platit určitou částku a to bez ohledu na to, zda uzavřou nějaké obchody. Žádalí na mně však, abych je byl schopen kdykoliv informovat o hospodářské situaci ve východní Evropě".

K rozvědce Francie :

- Agent MILUŠE po návratu z Francie podal zprávu, že byl kontaktován pracovníkem francouzské bezpečnosti (civilním orgánem) ze služebny v Nancy a velmi podrobně vytěžován k osobám reemigrantů z Francie, žijících na Karlovarsku. Velmi podrobně a hloubkově byl agent vytěžován k býv. spolupracovníci GEORGES, která byla francouzskou službou zaverbována a úkeľována k získávání poznatků o činnosti čs. st. bezpečnosti a ČSLA.
- Agenturou z ekonomického úseku byl získán poznatek, který je možno hodnotit, respektive jej zařadit do úseku špionáže, i když není o jednajících osobách známo, že by se jednalo o pracovníky francouzských služeb. Spolupracovník JOSEF, zaměstnanec Jaderné elektrárny OP ŠKODA při návštěvě francouzského atomového střediska, byl požádán dvěma francouzskými vědci, aby jim předal vzorek sovětského zirkoniového materiálu. Francouzi zdůvodňovali, že jim stačí pouhé 2dm², aby mohli provést rozbor a provést tak složení materiálu.
- Při pobytu franc. montéra ZINDERSTEINA, který dohlížel na montážní práce v n.p. Prádelny čes. příze v Nejdku, okr. K. Vary, bylo zjištěno, že tento cizinec se zajímá o konkrétní dislokaci armád, dočasně umístěných na našem území. Projevil přání shlédnout okolí Božího Daru, kde jak se sám vyjádřil, má armáda NDR rozmístěnou bojovou techniku. Cizinec rovněž hovořil o tom, že o dislokaci cizích jednotek byl informován některými zaměstnanci n.p. Prádelny čes. příze v Nejdku. ZINDERSTEIN je již téměř dva roky rozpracováván S-StB Ústí nad Labem pro podezření ze špionáže ve prospěch Francie.

Přestože nepřátelské rozvědky projevují zvýšený zájem především o vojenské otázky, zůstává celková ekonomická situace v ČSSR a i v jednotlivých závodech jejich zájmem, o čemž svědčí akce BOOLING (USA rozvědka), akce VÝPRAVČÍ (BND), některé poznatky z vytěžování čs. občanů a i některé signály po ekonomice.

- Na mezinárodní agentuře pro atomovou energii ve Vídni je zaměstnána MÄNZEL Klára, nar. 2.5.1925, německé národnosti jako stenotypistka, bytem Vídeň. Jmenovaná byla v roce 1966 při příležitosti mezinárodního symposia, které bylo pořádáno v Plzni. Po skončení symposia byl ve Vídni ubytován u jmenované spol. JAN,

kterému se svěřila, že dlouhou dobu pracovala s Američany, ale v současné době již s těmito není ve styku. Spolupracovník JAN, tak i další spol. JIRKA, kteří se jmenovanou navázali styk, jsou zaměstnání v závodě Jaderné elektrárny OP ŠKODA. V současné době není možno odpovědně stanovit, proč MÄNZELOVÄ má zájem o naše odborníky a jejich ubytování ve svém bytě, zda se jedná u ní o otázku finanční, nebo zda sleduje i zájem zpravodajský. MÄNZELOVÄ pracuje na místě, kde má možnost sledovat vysílání stážístů do kapit. stáží, může hodnotit i odbornou kvalifikaci odborníků z ČSSR.

- V akci TURIBNA, příprava spol. JANA k podstavě franc. rozvědce, bylo po jeho návratu ze služeb. cesty v říjnu zjištěno, že během jednání se několikrát přesvědčil, že všech důležitých porad se zúčastňovaly i osoby, které dle jeho názoru, neměly vůbec žádné znalosti o technických problémech z oboru jaderné fyziky. Z uvedených pol. debat, ze strany těchto osob k politické situaci v ČSSR a vztahům k SSSR, došel spol. k úvaze, že jde o pracovníky bezpečnosti. Z dříve získaných poznatků je možno říci, že francouzská rozvědka má zájem o odborníky, pracující v jaderné fyzice.

Pronikání nepřátel. rozvědek, nelze vyloučit ani na úseku žel. přeshraničních přechodů v Zpč. kraji, i když nelze vyloučit její úzkou součinnost s kontrarozvědkou.

Přeshraniční přechod Č. Kubice - Furth im Walde :

Zde se jeví jako spolupracovník západoněm. kontrarozvědky velitel GP ve Furthu, který provádí vytěžování zaměstnanců DB, dojíždějících úředně do žst. Česká Kubice.

- Zvýšený zájem ze strany jmenovaného byl zaznamenán po lednu 1968 o situaci v ČSSR a zejména pak po 21.8., kdy kromě situace v ČSSR byl zájem rozšířen o rozložení a pohyb sovět. vojsk na našem území.
- Bezprostředně po srpnových událostech, při příjezdu našeho důvěrníka SCHINKHO, NSR st. příslušníka z Furthu im Walde do ČSSR, byl tento při odbavování na přechodu Schafberg v NSR požádán vedoucím GP PLATZEREM, aby se zajímal o pohyb sovět. vojsk na území ČSSR, zejména pak o jejich činnost na OPK Fohnava.

Přeshraniční přechod Cheb - Schirding :

Obdobně i zde byl zaznamenán zvýšený zájem u některých zaměstnanců DB o situaci v ČSSR a neustále je sledována činnost zaměstnanců ČSD, vykonávajících službu na území NSR. Zvýšenou aktivitu projevují zejména noví zaměstnanci DB v žst. Schirding a to výpravčí KOPECKÝ a postunovač SEPP. Oba pochází z ČSSR a mluví plynule česky.

d) Ve formách spojení :

Po linii USA rozvědky a BND zůstávají formy spojení v průběhu roku 1968 zjištěné v předcházejícím roce akci BOLING (USA), v akci VÍPRAVČÍ (BND), nezměněny.

V akci BOOLING používá americká rozvědka ke spojení s naším agentem jak osobního, tak i neosobního spojení. V neosobním styku od rozvědky k agentuře používala spojení mikrotečkou a naopak od agentury k rozvědce karbon. V závěru roku 1967 přešla rozvědka při spojení k agentovi na jednostranné radiové spojení, když agent nadále používal tajnopisu, pomocí karbonu. Spol. byl vybaven plánem radiospojení a dešifrovacími tabulkami a tento způsob spojení mu byl zdůvodněn jako operativnější prostředek. Po 21.8. požádala rozvědka spol., aby urychleně vytvořil podmínky pro osobní styk s RO na cizím území.

V akci VÍPRAVČÍ doznalo spojení BND se spolupracovníkem dílčí kvalitativní změny. Vzhledem k přechodnému přemístění spol. na čs. sovět. hranici (Čierna nad Tisou), bylo udržováno spojení ve směru spol. - rozvědka, cestou odesílání zakódovaných pohlednic. V adrese a datumu zasílal poznatky, týkající se voj. problematiky. Nyní je se spol. udržováno osobní spojení při jeho služebních cestách jako zam. ČSD do NSR (Schirding), kde úkoly dostává ústně.

Po BND rozvědce nám nejsou známy nové formy spoje-

ní s agenturou na území ČSSR.

Z obsahu získaných poznatků ve vztahu k franc. a anglické rozvědce, nepodařilo se za hodnocené období odhalit druh spojení těchto rozvědek, s agenturou v ČSSR.

Zpravodajské zhodnocení a závěry předpokládaných opatření pro plán na rok 1969 :

1/ Maximálně usilovat o zvýšení a zkvalitnění stávající agenturní sítě. Hlavní úsilí zaměřit na výběr a získání nových spolupracovníků z řad čs. občanů a VC, u nichž jsou předpoklady plnění úkolů v nově vzniklém pojetí operativní práce. V řízení a budování agenturní sítě dodržet zásadu získávání kvalitních signálů o činnosti a záměrech nepřátelských rozvědek z území protivníka.

2/ Na úseku zpravodajských her s protivníkem nově budovat a zavádět další zprav. hry s nepřitelem, s cílem ověřovat si zájmy a formy spojení s nepř. agenturou na našem území. Na úseku kontaktů čsl. občanů v zahraničí vyhledávat vhodné typy pro jejich zjišťování. Provádět jejich důslednou analýsu a ve spolupráci s centrálou pomáhat k identifikaci rozvědků a míst působení jednotlivých nepř. rozvědek. Po linii boje proti BND dále pokračovat ve vedení zprav. hry VÝPRAVČÍ, usilovat o zavedení dalších zprav. her pomocí spol. KARLA, URBAN a TĚŠÍNSKÝ.

Po linii boje s rozvědkami USA, Anglie a Francie, pokračovat ve vedení zprav. hry BOOLING a usilovat o zavedení další zprav. hry pomocí spol. MIRKA a v akci ODEON.

Dodržet zásadu důsledné kontroly s cílem odhalit ve zprav. hrách dubléry.

3/ V problematice nově vzniklé báze vyjíždějících osob

a emigrace, vytvořené událostmi v ČSSR po srpnu 1968 provádět cílevědomou zpravodajskou činnost k odhalení nepřátelské agentury na našem území z řad nejzajímavějších emigrantů, navrátilců a některých vyjíždějících osob.

Po linii BND aktivně řídit akce BAUM II, FRAMO, BUDANT a FRED. Vzít pod kontrolu některé závažné signály o spojení a využívání některých vysídlených osob něm. národnosti při jejich cestách do ČSSR. Po liniích rozvědek USA, Anglie a Francie cílevědomě řídit akce BRAUN a BOROYANY.

- 4/ V problematice trvalé vysídlovaných osob pokračovat po linii všech hlavních kapital. rozvědek ve výběru a získávání vhodných agenturních typů s cílem poznávat a ověřovat získané poznatky o využívání této báze jednotlivými nepř. rozvědkami, hlavně pak při jejich cestách do ČSSR.

2/ Zájem - pohyb a styky, svědčící o trestné činnosti :

a) Západních diplomatů v ČSSR :

V roce 1968 zvýšili kap. diplomaté podstatně svoji činnost v Zpč. kraji, i když jim trestná činnost nemohla být prokázána. Rozborem mimořádných pohybů kapit. diplomatů se ukazuje, že ve srovnání s rokem 1967 se jejich činnost podstatně zvýšila. Zatímco v roce 1967 byl zachycen pohyb diplomatů AVV v 8 případech, v roce 1968 již v 16, diplomatů BVV v roce 1967 v 3 případech, v roce 1968 v 18, diplomatů KVV v roce 1967 v 8 případech, v roce 1968 ve 14, diplomatů FVV v roce 1967 v 8 případech, v roce 1968 v 7.

Zvýšení diplomatické činnosti nebylo zaznamenáno jen u pracovníků hlavních ambasád, ale i pracovníků t. zv. malých ambasád, u kterých největší aktivitu vy-

víjeli prac. Belgického velvyslanectví.

Zájem diplomatů byl především soustředěn na oblast vojenskou, při čemž se hlavně zajímali o motostřelecké, tankové a letecké útvary, avšak také i radiotechnické složky. K těmto objektům pronikali se snahou fotografování, filmování, neb vizuálního pozorování bojové techniky a voj. objektů. Není bez zajímavosti, že pohyb a pronikání západních diplomatů k voj. obj. po 21.8.1968 se částečně snížil, což však plně odpovídá obdržené směrnicí AVV v Praze k omezení činnosti, aby vláda USA nebyla diskreditována v nově nastalé situaci v ČSSR. O to byl však větší zájem z jejich strany projeven o dislokaci, technické vybavení a přesuny vojsk Varšavské smlouvy, především pak sovětské armády.

Mimo vojenskou oblast byl některými západními diplomaty projeven zájem o navazování styků, hlavně pak z řad vědecko-technických a kulturních pracovníků. Zvýšená činnost byla zaznamenána i na trase E-12, kde jak diplomatů akreditovaných nebo neakreditovaných projevovali snahu o "stopaře", nevyjímaje ani "stopaře" - příslušníky ČSLA.

Činnost a zájmy pracovníků hlavních kap. ambasad v jednotlivých obdobích, t.j. od 1.1. - 20.8.1968 a od 21.8.1968 - do současné doby dokumentují tyto případy :

- Údobí od 1.1. - 20.8.1968 :

Posádka vozidla BVV SPZ DD-22-00 projevila v měsíci květnu zájem o vojenské útvary Plzeň - Bory, Plzeň - Slovany a VÚ Dobřany, které chtěla filmovat. Bylo jí v tom důstojníkem konajícím službu zabráněno.

V červnu 1968 byl u VÚ 5729 Strašice zadržen diplomatický vůz SPZ DD-22-89. Osádka vozidla se příslušníkem nechtěla prokázat. Po příjezdu příslušného orgánu VKR totožnost prokázal. Jednalo se o vojenského přidělence USA a Velké Británie. Vozidlo pak odejelo na další průzkum a to k VÚ Plzeň - Bory, VÚ 1731 Slovace, tankodrom Vysoká a Šlovický vrch, VÚ Dobřany, Letiště Líně.

- Ve spolupráci s VKR byli dále zachyceni u důležitých vojenských objektů za sledované období pracovníci AVV v 5 případech, BVV také v 5 případech, KVV a Francie po 3 případech a malých ambasád ve dvou případech.
- Britská ambasáda projevila zájem o pronájem objektu v Kynžvartských lesích, kam hodlala v roce 1969 prostřednictvím některé západní cestovní kanceláře vysílat své občany. Objekt se nachází v prostoru, kde je celá řada důležitých zařízení na obranu státu.
- Osádka vozidla SPZ XK-26-85 provedla styk s čsl. občanem, který pracuje na úseku obchodního ředitele OP ŠKODA. Doba styku trvala asi 1 minutu na přehledném místě trasy E-12, kdy čsl. občan přesedl do uvedeného vozidla. Osádku vozidla tvořili FILIPÍ Mario, býv. kádrový rozvědčík, vyhoštěný v minulých letech (1949). Tento čs. občan byl opět spatřen v uvedeném prostoru trasy E-12 za 14 dnů v tutéž dobu.
- Osádka vozidla SPZ DD-22-96, kterou tvořil kulturní atašé VB HUGHES, navštívil vedení Jazykové školy v Plzni a nabízel přímou materiální a propagační pomoc. Dále se setkal s pracovníky divadla J.K.Tyla v Plzni.
- Dále bylo zachyceno vozidlo SPZ DD-26-96 mimo jiné, jak vezlo dva příslušníky ČSLA, kteří pak z vozidla vystoupili v Plzni.

Údobí od 21.8.1968 :

V měsíci listopadu byl v několika případech zaznamenán zájem ze strany akreditovaných západních diplomatů v Praze o průběh přepravy bojové techniky vojsk Varšavské smlouvy po železnici a to ve dnech 26.10. - 7. 11.1968.

Pro dokumentaci uvádím některé případy :

- Dne 26.10.1968 bylo v Sokolově zjištěno vozidlo SPZ XK-20-89 (USA), jehož osádka projevovale zvýšený zájem o průjezd vojenského transportu SSSR, při čemž si muž ve vozidle prováděl poznámky.
- Dne 2.11.1968 byl zachycen v žst. stanici Stříbro vůz značky MERCEDES, černé barvy, SPZ-DD-28-19 (USA), který vjel do prostoru nádraží, kde osádka vozu sledovala nakládku bojové techniky sovětskými vojáky a to v bezprostřední blízkosti.

- Dne 4.11.1968 bylo zachyceno diplomatické vozidlo SPZ DD-20-89 (služ. vůz AVV v Praze), které projíždělo po trase E-12. Při průjezdu Střibrem vjelo do žel. stanice, kde byla prováděna nakládka bojové techniky sovětskými vojsky. Vozidlo pouze projelo prostorem nakládky a ihned odejelo.
- Velmi zajímavým se jevil pohyb vozidla SPZ XX-92-29 v Plzni, které je majetkem Mezinárodního svazu studentstva dne 23.11.1968, kdy probíhala na vysokých školách v předcházejících dnech okupační stávka. Cíle, záměry a styky osádky vozidla se nepodařilo zjistit. Přesto se nechá dát do souvislosti pohyb zmíněného vozidla s předcházejícími akcemi na vysokých školách v Plzni.

Výhledová opatření pro rok 1969 :

Při odhalování a dokumentování činnosti západních diplomatů pokračovat ve zkvalitnění systému záchytů v Zpě. kraji. V užší spolupráci s centrálou věnovat komplexní péči pouze vytypovaným rozvědčikům. Prohloubit součinnost s orgány VKR, zejména se vztahem k dokumentaci této činnosti ve smyslu RMV č. 6/67.

Rovněž tak zapojit za účelem zrychlení předávání poznatků i CENTER, namísto dozorčích služeb.

b) Ostatních občanů kapitalistických států na území ČSSR :

Zájmy, pohyb a styky, svědčící o trestné činnosti ostatních občanů kap. států na území ČSSR, lze na základě vlastních operativních možností v období od 1.1. - 20.8.1968 a po 21.8.1968 charakterizovat takto :

Zjištěné poznatky v období 1.1. - 20.8.1968 :

Na úseku problematiky VC v Zpě. kraji je charakteristická tendence rok od roku stoupajícího cizineckého ruchu.

Zvyšující se příliv VC do naší republiky přes OPK

v Zpč. kraji je zřejmý z toho, že v období 1.1. - 30.7. 1968 přijelo do ČSSR oběma směry 1,046.170 VC, což představuje nárůst VC o 101.399 osob, oproti stejnému období roku 1967.

Do Zpč. kraje pak v tomto období přicestovalo 72.309 VC, když k jejich koncentraci docházelo v Plzni, v lázeňských střediscích K. Vary, F. Lázně, M. Lázně a na okrese Sokolov a Domažlice.

Z řad VC byl nejmarkantnější příliv cizinců z NSR, dále pak z USA, Francie, Anglie a ostatních kap. států.

Provedeným rozбором bylo zjištěno, že i složení VC, důvody příjezdů do ČSSR a jejich zájmové oblasti jsou poněkud odlišného charakteru, než tomu bylo v minulosti.

Tak na příklad :

- dat
vše
vše.*
- Oboustranně přes OPK v Zpč. kraji kromě turistů, obchodníků a pod., projelo celkem 3.889 diplomatů z KS, 570 novinářů, redaktorů, pracovníků televize, rozhlasu, filmu, 175 duchovních (hlavně řím. kat. církve), 55 policejních úředníků z KS, 38 orgánů ZOLL z NSR a 103 příslušníků US armády, dislokovaných v NSR.)
V těchto zájezdech byly zjištěny i příjezdy příslušníků US armády z diverzantské školy v Bad - Tölz, kteří přijeli do ČSSR rozdělení v několika autobusech různými OPK, jako turistické zájezdy cestovních kanceláří NSR.

Charakteristickým rysem hodnoceného období a vzniklé vnitropolitické situace je i zvýšení turistického ruchu občanů NDR do ČSSR. Vedle zjištěných příbuzenských i jinak podezřelých styků občanů NSR a NDR na území třetího státu (t.j. ČSSR) však značně stoupl tlak, zejména turistů NDR na naší státní hranici s NSR, s cílem ilegálního přechodu do NSR.

Od 1.1.1968 do srpna 1968 bylo při pokusech o ilegální přechod do NSR zadrženo 277 občanů NDR. Mimo toho bylo zadrženo 24 osob z jiných soc. států, kteří se po-

kusili o ilegální přechod do NSR. V úkrytu aut západoněmeckých občanů byli zadrženi 3 státní příslušníci NDR a na falešné doklady 1 státní přísl. NDR - akce KAKTUS.

Závažnou činností VC, která byla v daném období zjišťována, je provádění vizuelní špionáže. V akci STOPA bylo do srpna 1968 signalizováno 65 podezření z této nepřátelské činnosti. Přes prováděná součinnostní opatření s VKR, nepodařilo se žádný případ dokumentovat, vzhledem k pozdnímu předání signálu, neboť VC byl již v této době mimo naše území. U osob vytypovaných z provádění vizuální špionáže nadále sledovaných je zjišťováno, že další cestu do ČSSR od prvního signálu neuskutečnili. Uvedená skutečnost by nasvědčovala tomu, že splněním jednoho úkolu pro zahraniční rozvědku, činnost použitého VC končí a tento již do republiky více nepřijíždí.

V době Mezinárodního filmového festivalu v K. Varech byl zjištěn oproti roku 1967 zvýšený příjezd delegátů a žurnalistů ze západních států, při čemž u některých žurnalistů bylo zjištěno, že jsou nebo byli ve styku se západními rozvědkami. (Kantárek - Spiegel, Severn s USA, Griffisch - Nicoud a pod.). Uvedení žurnalisté z KS projevovali jako obvykle značný zájem o styky s předními čsl. kulturními pracovníky a vnitropolitickou situací v ČSSR.

Poznatky o projevovaném zájmu o polednový vývoj v ČSSR byly zjištěny i u různých obchodních zástupců kap. zahr. firem, kteří zvýšili počet cest do ČSSR v tomto údobí.

Jako příklad lze uvést :

- VC ZOCH Karl, zástupce fy NATIONAL a poradce pro soc. země si kromě obchodních záležitostí podrobně

podchycoval i poznatky politického rázu s tím, že musí informovat své nadřízené.

- U VC BERGMANA bylo při pasovém odbavení zjištěno, že má vě voze zamontován radiotelefon, napojený na skrytý magnetofon. Jmenovaný, sč měl dlouhodobé vizum, přijel na údajně jednání s PZO MERKUR. Toto jednání se dle prověření vůbec nekonalo. VC se na území ČSSR zdržel jen několik hodin a opět vyjel.

Zajímavým ukazem se jevila i činnost některých západoněmeckých televizních a filmových společností o filmování vojenských objektů i přilehlých prostorů, natáčení rozhovorů s některými našimi občany v Chebu a M. Lázní, kteří vystupovali velmi aktivně v obrodném procesu. Reportáže byly pak vhodným způsobem upraveny na propagaci proti KSČ a socialismu v ČSSR, v televizi, rozhlasu, tisku NSR a jiných západních států využity.

V daném údobí dle získaných poznatků, začal se projevovat i zvýšený zájem ze strany orgánů GP a ZOLL o pracovníky našich OPK. Pracovníci GP a ZOLL měli zájem na důvěrnějším sblížení s pracovníky OPK, celnice, směnáren a projevovali snahu o oficiální setkání v ČSSR, neb i t.zv. "černé návštěvy", které by zůstaly před představenými v NSR utajeny. Byly zjištěny i signály o snahách kompromitace pracovníků OPK nabídkami zahraničních léků, zboží, hodinek, dárků, včetně finančních částek.

Se strany GP byla pak i patrna změna v tom, že ochotně předávali zpět některé čl. uprchlíky, nebo alespoň sdělili jejich jména. U uprchlíků NDR však ilegální přechod jen potvrdili, jména však nesdělili, ani tyto nevrátili.

V nemalé míře docházelo i u VC z řad obchodníků kapit. států, ale i jiných kategorií turistů k provádění valutových machinací a jiných trestných činů, jako spekulace, porušování předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou a pod.

Zjištěné poznatky v období po 21.8.1968 :

Srpnové události se odrazily i v určitém poklesu přílivu VC do ČSSR.

Zatímco za srpen - prosinec přijelo v roce 1967 přes OPK oběma směry 748.700 VC, přijelo za stejné období v roce 1968 469.543, což je o 279.157 VC méně.

Do Zpč. kraje pak přicestovalo jen 7.027 VC.

Omezení cest oběma směry těsně po 21.8.1968 mělo za následek, že VC z řad novinářů hledali možnost dostat se do ČSSR a to jak na jednotlivých OPK, tím, že si nechali vystavovat nové pasy, kde povolání novináře bylo nahrazeno jinou zaměstnaneckou profesí, tak i ilegální překročení čsl. státní hranice.

Tak na příklad :

- VC DOMBROWSKY Hans Dieter, novinář NSR, přijel přes OPK Č. Velenice a v novém pase měl uvedeno povolání obchodníka.
- Dne 21.8.1968 byli v prostoru Nový Dvůr, okr. Tachov zadrženi 2 narušitelé stát. hranice a to PREUTE Hugo, redaktor QUICH z Mnichova a RAY William, USA st. příslušník, povoláním novinář a fotograf, bytem v Paříži. Když jmenovaný nebyl v dopoledních hodinách vpuštěn přes OPK do ČSSR, pokusili se ve večerních hodinách o ilegální přechod do ČSSR s tím, že jako novináři se chtějí dostat do Prahy a to co nejrychleji.
- Dne 23.8.1968 byl při pokusu o ilegální přechod do ČSSR zadržen PACQUIER Alain Henri, dopisovatel francouzských novin. Jmenovaný uváděl, že chtěl vzhledem k situaci a k přítomným sovětským jednotkám přejít do ČSSR legálně přes OPK, což bylo jen záminkou, neboť zákaz vstupu zahraničních korespondentů mu byl již znám.

Po uvolnění opatření omezení cizineckého ruchu, přijížděli do Zpč. kraje VC z řad novinářů a i jiných profesí, při čemž projevovali zvýšený zájem o dislokaci a bojovou techniku sovětské armády.

- Dne 20.9.1968 přicestovali do Chebu KNIPPE Michael John novinář a MATHER James, údajně průzkumný pracovník, oba z Anglie. Zmínění VC chtěli doporučit někoho, kdo zná prostor Cheb za účelem interviu s velitelem čsl. i sovětské posádky.
- VC Gian Peiro LEPORE, ital. žurnalista ekonomického časopisu v Římě za pobytu v n.p. ŠKODA, projevil zájem o rozložení sovět. jednotek, pozoroval druhy létajících vojenských letadel, při čemž projevová- l znalosti o radarové technice a uváděl, že je to jeho "koníček".
- Koncem srpna přijel bez předchozího pozvání do Klad- rub, okr. Plzeň-sever, franc. st. přísl. ARGAST René. Jmenovaný navštívil prostor Kladrub právě v době, kdy zde docházelo k vojenským přesunům Spojeneckých armád.

Po linii vizuální špionáže a hlavně po přesunu sovět. armády z kraje do vytyčených prostorů se počet signálů v tomto směru snížil, a je představován jen 6 zajímavými signály.

Rozborem získaných poznatků lze předpokládat, že za uvedenými případy byl zájem zahraničních zpravodaj- ských služeb s cílem zjistit veškeré poznatky o síle, rozmístění a druzích sovět. armády v Zpě. kraji.

Pokud jde o vniknutí neb příjezd stát. přísl. NDR na řádné cestovní doklady s cílem ilegálního přechodu do NSR, byl po 21.8.1968 zaznamenán pokus ilegálního přechodu u 76 stát. přísl. NDR a 11 st. přísl. ostat- ních soc. států.

Závažnou trestnou činností, která byla však těsně po 21.8.1968 zjištěna, byl výjezd 11 NDR st. přísl. do NSR na náhradní pasy, vydané FVV v Praze. Z tohoto jich přijelo 7 legálně na povolení a 4 překročili nedovole- ně státní hranici do ČSSR. Pasy na FVV v Praze byly vy- dávány pracovníky FVV a opatřeny razítkem se jménem FILIPY. Vdaném případě přijeli NDR st. přísl. do ČSSR

před 21.8.1968, využili vzniklé situace k výjezdu, když jim byla potvrzena NSR st. přísl. v náhradních pasech FVV v Praze.

V daném období byl registrován na OPK hraničářích s NSR značný počet ilegálních emigrací čsl. občanů převážně mladistvých (32 osob) s použitím prostředků žel. dopravy. Kromě ilegálních pokusů o přechod čsl. občanů byl ve 2 případech zjištěn vývoz čsl. měny v úkrytu vagonu ve značných částkách. Dále byla v žel. vagonech ukryta korespondence a jiné materiály, určené příjemcům v NSR, popisující události v Praze od příchodu spřátelených armád a to velmi zkreslenou formou.

- V nově zavedené akci DORA, kde objekt NSR stát. přísl., který je vážně podezřelý ze spolupráce s BND v srpnových událostech převážel písemné i filmové materiály k situaci v ČSSR. Zpět pak vozil pokyny pro svoje osoby v Praze a v Zpč. kraji. Do akce byli zapojeni i důstojníci ČSLA, kteří dělali spojky mezi objektem VC a u nás vybudovanými opěrnými body. Objekt je současně stykem vedoucího obchodní mise NSR v Praze. Na akci se aktivně pracuje.

Dále bylo zjištěno několik případů, kdy VC z NSR převáželi emigrujícím osobám v NSR korespondenci, doklady, svršky neb dováží do ČSSR značné množství západních časopisů, brožur s tendenčním zaměřením.

Z výše uvedených dílčích poznatků lze předpokládat, že zvýšený cizinecký ruch, složení VC, jejich zájmy o politickou a hospodářskou situaci v ČSSR v polednovém plénu ÚV KSČ i po 21.8.1968, jak už i navazování styků ze strany GP a ZOLL pracovníků OPK byl v nemalé míře využíván nepřátelskými rozvědkami a že za činností zainěných kategorií VC je zřejmý zpravodajský zájem ze zahraničí i snahy po ovlivňování politického vývoje v ČSSR.

Předpokládaná opatření na úseku VC pro rok 1969 :

- 1/ Aktivně pracovat na těch VC, kteří přijíždějí do ČSSR s krátkodobým pobytem jako obchodní zástupci, žurnalisté a o kterých jsou zjištěny poznatky o jejich nepřátelské činnosti před i po srpnu 1968, (akce DORA, MYSLIVEC, ZAJATEC) a to v souvislosti s převážením materiálů pro žurnalistiku, i v souvislosti s spojení těchto VC s našimi emigranty po srpnu 1968, včetně poznatků o vizuelní špionáži s cílem realizace neb zpravodajského využití.
- 2/ U vytypovaných VC provádět aktivní opatření k odhalení jejich event. spojení s rozvědkami nebo emigr. centry.
- 3/ Mimořádnou pozornost věnovat rozpracování zájmových příslušníků GP, ZOLL, o kterých jsou poznatky o jejich spojení s orgány nepř. rozvědek, kteří jich plně využívají k otypování našich občanů, vyjíždějících do kapital. států.
- 4/ Plně zainteresovat zpravodajské pracovníky OPK v Západočeském kraji na vyhledávací a prověřkové práce vytypovaných VC.

3/ Poznatky o emigraci čsl. občanů na západ :

a) Uskutečněná emigrace, zejména význačných osobností a nositelů stát. tajemství - prováděná opatření

- Od 1.1.1968 do 31.12.1968 je v Zpč. kraji prokázána emigrace u 990 dospělých osob a 249 dětí. Za stejné období v roce 1967 byla emigrace prokázána u 227 osob a 47 dětí. V roce 1968 se počet emigrace zvýšil proti roku 1967 o 763 dospělých a 202 dětí.
- Současně byl k 31.12.1968 prodloužen pobyt v zahraničí u 253 dospělých osob.
- Vedle prokázané emigrace a povoleného pobytu v zahraničí zůstává k 31.12.1968 688 dospělých osob a 79 dětí

ze zpě. kraje, kteří si bez povolení prodlužují svůj pobyt v zahraničí a dosud není známo, zda se vrátí zpět do ČSSR nebo emigrují.

- Z celkového počtu 990 dospělých osob prokázané emigrace je 348 dělníků, 160 adm. prac., 127 techniků, 25 inženýrů, 39 lékařů, 57 pracovníků, pracujících ve zdr. 25 školských pracovníků, 13 kultur. pracovníků, 42 studentů, 19 důchodců, 67 v domácnosti, 68 ostatních.
- Zvýšený počet osob, které emigrovaly v kapit. státech nastal po 21.8.1968, což dokazuje následující srovnání. Od 1.1.1968 do 21.8.1968 byla emigrace prokázána u 72 dospělých osob a 13 dětí. V roce 1967 za stejné období činila emigrace 78 dosp. osob a 15 dětí. Po 21.8.1968 emigrovalo v kap. státech 918 dospělých a 236 dětí.

U drtivé většiny občanů, kteří emigrovali je hlavním motivem přesvědčení, že v kap. státech najdou lepší existenční podmínky a uplatnění, než měli v ČSSR. Dále řada občanů je přesvědčena, že po 21.8.1968 v důsledku srpnových událostí dojde v ČSSR ke změně pol. poměrů a že v dohledné době nelze očekávat zlepšení vnitropolitické situace ani životní úrovně. V ojedinělých případech, zejména u osob, které emigrovaly těsně po 21.8.1968 byla obava z represálií za angažovanost v polednovém období. Větší počet osob mimo hledání lepšího existenčního zajištění, řešilo svým odchodem i své osobní problémy, jako neshody v rodinách, na pracovištích a pod. U další skupiny osob je odchod do KS motivován sklonem za dobrodružstvím.

- Emigrace čl. občanů v letošním roce proti roku 1967 se zvýšila nejen po stránce kvantitativní, ale i kvalitativně, zvláště pak po srpnových událostech. Zatímco v roce 1967 emigrovalo 11 osob s vysokoškolským vzděláním a to 7 lékařů, 3 technici, 1 lékárník. V roce 1968 emigrovalo v této kategorii 84 osob. Z toho je 39 lékařů, 25 inženýrů, 20 jiných zaměstnání. V roce 1967 emigrovalo 33 osob s k dokončeným středoškolským vzděláním. V letošním roce je prokázána emigrace dle zastávaných funkcí u 187 osob, které mají dokončené středoškolské vzdělání.

Z rozsahu utajovaných skutečností lze předpokládat, že rozsah vyzrazení st. taj. cizí rozvědky je velmi široký a zasahuje všechny oblasti našeho společenského a hospodářského života.

- Z celkového počtu prokázané emigrace za hodnocený rok je zjištěno 8 nositelů státního tajemství. V roce 1967 emigrovali 4 nositelé stát. tajemství. Mimo emigrace v současné době evidovaných nositelů stát. tajemství uprchlo do zahraničí více osob, které se stát. tajemst-

vím přicházeli v dřívější době do styku, nebo k němu měli přístup. Jde o osoby, které byly členy ozbrojených složek, kdy mezi nimi jsou 3 býv. příslušníci StB a tajemník OV KSČ pro ideologii v K. Varech.

- Zatím je zjištěno, že zaměstnanec geologického průzkumu Uranových dolů Příbram, který pracoval v okr. Tachov, KROUPA, vyvezl topografické mapy Jáchymovských dolů. Dále při prováděných prověřkových opatřeních v souvislosti emigrace ing. BROŽE, zaměst. OP ŠKODA Plzeň, bylo zjištěno, že v tajných materiálech chybí dokument o 127 listech s přehledem o plánované výrobě, včetně speciální výroby OP ŠKODA.

Na emigraci spol., jakož i prodloužení si pobytu v zahraničí byly upozorněny útvary, které naposled se spol. pracovaly. Současně byla provedena veškerá opatření, vyplývající z rozkazu MV č. 14/65 a dalších směrnic, týkajících se ochrany stát. tajemství. Pokud jde o spol., kteří byli uloženi do archivu, byla spolupráce ukončena před rokem 1960 a v některých případech jsou jejich materiály skartovány.

- V době od 1.1.1968 do 31.12.1968 je prokázána emigrace u 9 aktivních spolupracovníků a 60 archivovaných spolupracovníků. Z toho je 50 spolupracovníků S-StB a 19 jiných součástí MV, VKR - PS.
- U osob, které si pobyt v zahraničí prodlužují, bylo zjištěno 6 aktivních spolupracovníků a 12 archivovaných spolupracovníků. Z tohoto počtu je 14 spolupracovníků S-StB a 4 jiných součástí.

Čs. občané, kteří zůstávají v KS bez povolení, vyčkávají, jak se bude u nás dále vyvíjet celková hospodářská a vnitropolitická situace. U osob, které si prodlužují pobyt v zahraničí bez povolení čs. úřadů, není zatím prokázáno, zda si budou pobyt legalisovat, nebo se vrátí zpět do ČSSR, případně emigrovat do některých KS.

Získané poznatky ukazují, že část těchto osob chce získat v zahraničí jistotu, zajistit si finanční prostředky a pak se vrátit zpět do ČSSR. Většina těchto osob si pobyt v zahraničí prodlužuje na více let a nebo natrvalo. Lze předpokládat, že tyto osoby budou v budoucnu dojíždět do ČSSR na návštěvy svých známých a příbuzných.

V ojedinělých případech se takto již děje. Jsou signály, že osoby, které si pobyt prodloužily a nechtějí se vrátit, hledají zatím své uplatnění v zahraničí. Menší procento osob, které se zdržuje v zahraničí bez povolení, uvažuje o návratu do vlasti. Jde zpravidla o osoby, které odešly ilegálně z ČSSR a jsou nižšího společenského postavení.

- Z celkového počtu 253 osob, kterým byl prodloužen pobyt v zahraničí je 49 dělníků, 27 adm. pracovníků, 29 techniků, 3 inženýři, 15 lékařů, 7 zdrav. pracovníků, 6 kulturních pracovníků, 8 školských pracovníků, 50 studentů, 33 důchodců, 15 v domácnosti, a 11 ostatních.
- Z čsl. občanů, kteří si svůj pobyt prodloužili bez povolení je 238 dělníků, 98 adm. pracovníků, 84 techniků, 12 inženýrů, 21 lékařů, 28 zdrav. personálu, 7 kulturních pracovníků, 18 školských pracovníků, 53 studentů, 48 důchodců, 49 v domácnosti, 32 ostatních.

V letošním roce se ukazuje, že došlo ke zvýšenému tlaku na stát. hranici, kdy se občané snažili dostat ilegálně do KS. Ke zvýšenému tlaku došlo zvláště po 21.8. 1968. Motivem rozhodnutí ilegálního opuštění ČSSR, bylo lepší existenční uplatnění a v posrpnových událostech neshlas se vstupem vojsk Varšavské smlouvy na naše území, obava z dalšího vnitropolitického vývoje. V jednotlivých případech pak i snaha o dobrodružství.

- Do KS se pokusilo emigrovat v roce 1968, ilegálním překročením st. hranice 215 čs. občanů, kteří byli zadrženi orgány PS MNO a OPK. Z tohoto počtu bylo 67 občanů ze Zpč. kraje a 148 občanů z jiných krajů.
- Do 21. srpna 1968 se pokusilo ilegálně překročit st. hranici do NSR 33 čs. občanů, z nichž 16 bylo ze Zpč. kraje. Po 21.8.1968 se pokusilo o překročení stát. hranice 182 občanů, z toho 51 ze Zpč. kraje.
- V průběhu roku bylo zjištěno, že se 59 osobám podařilo ilegálně překročit stát. hranici do NSR.
- Do 21.8.1968 se podařilo ilegálně uprchnout 23 osobám a po 21.8.1968 36 osobám. V roce 1968 nebylo objasněno 14 případů beztrestného narušení stát. hranice, kde nebylo zjištěno kolik osob ilegálně odešlo.
- V roce 1968 vzniklo na území Zpč. kraje celkem 241 osob. Do 20.8.1968 vzniklo 181 osob a po 21.8.1968 - 60 osob.
- Z celkového počtu 241 osob bylo 187 příslušníků NDR,

35 osob jiné stát. přísl. (jako PLR, MLR). V těchto případech šlo o úmyslné vniknutí do ČSSR, dostat se do NSR. Jako důvod byl uváděn nespokojenost s poměry, nevyřešené rodinné problémy a pod. Zadržené osoby byly předány zpět orgánům NDR, PLR, MLR. Dále na naše území 11 příslušníků NSR a 8 z jiných KS. Ve většině se jednalo o omyl a jen v ojedinělých případech o nespokojenost s poměry v NSR. Všichni byli po zprav. vytěžení vráceni zpět do NSR.

b) Poznátky z vytěžení čsl. občanů po návratu z KS :

Z poznatků, které byly získány vytěšováním našich občanů ze zahraničí, lze provést závěry, že naše emigrace se stává zájmem nepřátelských zprav. služeb. Jejich vytěšováním získávají celou řadu důležitých poznatků ze všech oblastí našeho společenského života.

V roce 1968 se vrátilo ze zahraničí 26 čsl. občanů, kteří emigrovali, z nichž na řádné doklady vycestovalo 11 osob. Do současné doby bylo vytěženo 17 čsl. občanů. Ze 17 námi vytěžovaných osob byl styk s nepřátelskými zprav. orgány zjištěn ve 12 případech. 5 osob bylo vytěžováno zpravočajskou službou NSR, 9 osob zprav. službou USA, 1 osoba zprav. službou Anglie, 1 osoba nezjištěnou zprav. službou. Po srpnových událostech bylo vytěžováno 8 osob.

Z vyhodnocení vytěžení jednotlivých osob je patrné, že zájem rozvědek je ve své podstatě shodný. Prvořadý zájem je upřen k otázkám vojenského charakteru a po 21. 8. 1968 pak se zájem zaměřuje kromě poznatků ČSLA i k armádě SSSR, dlečí na našem území. Speciální zájem byl upřen na dislokaci vojenských jednotek, výzbroj, početní stav, techniku a sklady PHM. Dále pak byly pokládány jednotlivé otázky ke speciálním problémům, jako kupř. příslušníkům SNB, agentuře MV k osobám na určitých spol. funkcích, k náladě obyvatelstva, zejména s ohledem na příchod vojsk SSSR do ČSSR.

Pokud jde o nepř. činnost naší emigrace v zahraničí, nebyly získány takové poznátky, které by dovolovaly

provést nějaký konkrétnější rozbor o cílech a závěrech, jakož i vůbec nějak blíže tyto skutečnosti charakterizovat. V ojedinělých poznátcích se hovoří o tom, že jsou naši občané přemlouváni k emigraci. Není však zatím zjištěno, že by tato činnost byla organizována rozvědkou, nebo emigrantským centrem.

Ukazuje se, že značná část uprchlíků, kteří opustili čsl. území ilegálně, se vrací zpět do ČSSR. V zahraničí se stávají středem zájmu nepřátelských rozvědek a lze předpokládat, že budou získávány ke spolupráci. Proto bude nutné zejména navrátilcům věnovat zvýšenou zprav. pozornost.

4/ Nezákonná činnost členů nepovolených organizací a skupin :

Specifikou Zpč. kraje z hlediska vnitropolitického vývoje je charakteristická zejména ta skutečnost, že v kraji žije značný počet bývalých potrestaných za protistátní činnost. Tento fakt ovlivňovalo geografické položení a třídní struktura kraje.

Další politickou specifikou kraje je aktivní činnost býv. soc. dem. strany se silným pravicovým zaměřením.

Svou roli v hodnoceném směru sehrála také skutečnost, že převážná část Zpč. kraje byla obsazena armádou USA a jest zde řada vazeb na kapitalistickou cizinu.

a) Bývalý K-231 :

Vznik K-231 v Zpč. kraji lze považovat za vyvrcholení dlouholeté konspirativní činnosti některých odsouzených za protistátní činy, vzniklé již za jejich pobytu v NPT, odkud byly získávány první signály o organizování odporu proti socialistickému zřízení v ČSSR a KSČ.

Přes nepříznivě ovlivněnou situaci v rozpracování

nepřátelských osob, způsobenou vnějšími a i vnitřními vlivy, byla situace v problematice částečně sledována s omezenými prostředky a možnostmi, až do srpna 1968. Tím byly také zachyceny poznatky o přechodu bývalých potrestaných z ilegálních pozic k legální veřejné činnosti.

Prvá schůze byla uskutečněna koncem března 1968 v závodním klubu Stavbařů v Plzni a byla navštívena bývalými vojáky II. zahraničního odboje, společně s bývalými potrestanými. O měsíc později následovala urychlená organizační činnost amnestovaných osob, s cílem následovat pražský příklad ustavení K-231. Z těchto důvodů došlo ke schůzce asi 100 osob, z řad bývalých protistátních vězňů, na soukromé parcele v Plzni - Doudlevcích, která měla za cíl, projednat potřebné otázky k založení klubu 231 v Plzni a na okresích.

K ustavení K-231 pak postupně docházelo v měsících dubnu a květnu a to jak v Plzni, tak i na jednotlivých okresech v Zpč. kraji. Výbory předkládaly KV NF, MŠV NF a OV NF požadavky na zařazení do rámce Národní fronty, aby se tak mohly stát rovnocennými partnery zastoupených organizací.

Do čela K-231 se v převážné většině dostaly osoby z řad dříve odsouzených pro protistátní činnost.

O založení klubu 231 pro Plzeň - město byla čsl. rozhlasem informována veřejnost, která byla současně s tím vyrozuměna, že veškeré organizační věci vyřizuje výbor K-231 v propůjčené místnosti v budově čsl. rozhlasu v Plzni, kam je nutno také adresovat veškerou korespondenci.

Na schůzích K-231 byly pronášeny nacionalistické projevy, odmítání spájení s SSSR, útoky proti KSČ, zvláště pak proti příslušníkům StB, hlavně však volání po odvetě, za t. zv. páchaní křivd v padesátých letech a snaha dosažení všeobecné rehabilitace osob, trestaných

za jakýkoliv protistátní čin.

Přes veškeré ujišťování o humaních cílech a posláních K-231, publikovaných v Zpč. rozhlasu a tisku, projevovali jeho členové jasně svoje záměry v diskusích i konkrétních činech.

Jednotlivé komise měly za úkol jednak odhalovat agenturně - informátorskou síť StB, zjišťování tajných spolupracovníků, podílejících se na odhalování jednotlivých případů a zjišťování příslušníků, kteří řídili realizace. V požadavech, hlásaných v diskusních příspěvcích, byla vyžadována "práva" na místa a funkce ve veřejných, státních a hospodářských úsecích společenského života, které členové klubu 231, před svým zatčením zastávali.

Nečekanou změnou ve vnitropolitické situaci, vzniklou po 20. srpnu 1968, nastal mezi funkcionáři a členy K-231 chaos a obavy z předpokládaného zatýkání a někteří ihned přerušovali svoje styky. Zákaz K-231 pokládali za prvý úder proti bývalým nepřátelským živlům a předpokládali, že po stabilizování a konsolidování situace, do 1/2roku dojde ke stínání funkcionářů a členů klubu.

Na základě takovéto psychozy, zničil předseda K-231 v Plzni, MUDr. Jiří K r b e c veškerý písemný materiál, soustředěný jednotlivými komisemi, včetně kartotéky.

Zbavení členů K-231 možností legálního styku a činnosti a nově vzniklá situace, měla různý dopad na jednání bývalých potrestaných, kteří reagovali, jak již uvedeno, nebo snahou docílit výjezdu do kapitalistické ciziny za účelem emigrace a tím vyřešit svoje domnělé nepříznivé postavení.

Ve dnech po 21.8.1968 a později bylo zaznamenáno několik takových případů :

- Jaroslav HRDLIČKA, předseda K-231 z Domažlic, vyža-

36

doval na OPK umožnění přechodu do NSR, bez příslušných dokumentů, stejně jako Jaromír VRCHATA z Prahy, který svoji naléhavou žádost zdůvodňoval tím, že "po něm jde bezpečnost SSSR", jako po funkcionářích K-231 v Praze. Na to prý byl upozorněn za svého pobytu v Nýrsku, kde trávil dovolenou, čs. rozhlasem v Plzni, vysílaným heslem "Bybička je nemocná". Ve svých důvodech o umožnění přechodu dále uváděl, že toto měl dojednáno s ředitelem čsl. televize PELIKÁNEM, který mu také slíbil obstarání cestovních dokladů. PELIKÁN a s ním další osoby měly spát u VRCHATY z obav před zatčením.

Postupně pak byly zaznamenány další žádosti o výjezdy funkcionářů a členů K-231.

- Konkrétně tuto snahu projevil Miloš ŠELAIS, bývalý agent CIC s manželkou, Miloš KUČERA, býv. agent, Karel ŠKRÁBEK, býv. agent cizí sprav. služby a další.

Někteří z členů K-231 využili chaotické situace v prvních dnech po 21.8.1968 a cesty do zahraničí využili k trvalé emigraci.

Neočekávanou situaci hledali vyřešit někteří členové K-231 vstupem do jiných politických stran, jako čsl. strany lidové nebo čsl. strany socialistické, což bylo konkrétně zjištěno u býv. agenta CIC Antonína KAVKY a dalších osob. Ve Frant. Lázních byla ve vývěsní skříní čsl. strany socialistické výzva ke vstupu členů K-231 do této strany.

V postupně získávaných poznátcích byla patrna různá názorová diferenciaci na řešení narušené legality K-231 a dalšího postupu v budoucnu. Část členů odsuzovala a nechvalně se vyjadřovala o postoji ústředí K-231 po srpnových událostech. Byly zjištěny i signály, které odhalují snahu býv. členů K-231, nesmířit se se vzniklou situací a pokračovat ilegálním způsobem, různými formami bojovat proti konsolidaci poměrů v ČSSR.

- ČABRADA z Klatov, zapřísáhlý odpůrce ČSSR a jeho společenství se Sovětským svazem, aktivní člen K-231, se styky na pražské Ústředí, prohlašoval, že "oni-K-231, budou třeba bojem hájit naši vlast".

- Rovněž Jan MAŠEK z Kynšperku nad Ohří se stavěl ote-

vřene jako nepřítel socialistického zřízení a svěřoval se tím, že je členem K-231, jež je velmi dobře organizován a během tří let dokáže, jak se změni situace. Jedná se o kriminálního a protistátního recidivistu, který v srpnových dnech t.r. odejel asi na 10 dnů na pas do NSR, bez platné cestovní doložky.

Závěrem lze konstatovat, že přes různorodost názorů bývalých členů a funkcionářů K-231 na uplatnění svých někdejších cílů, se shodují v podstatě v tom, že není možné otevřeně, po zákazu jejich činnosti, vystupovat za jejich všeobecné splnění, nutno hledat pro vyvíjení politické činnosti možnosti v jiných politických organizacích a spolecích, kde se mají snažit dosahovat, byť s většími překážkami, třeba malých dílčích úspěchů.

b) Bývalý KAN :

Počátkem roku 1968 vstupoval do politického dění Klub angažovaných nestraníků, který si kladl za úkol, znevážit a zdiskreditovat Komunistickou stranu Československa jako celek v očích našich národů, odstranit ji z politického života a zaujmout její místo. Z uváděných již důvodů unikál Státní bezpečnosti přehled o činnosti organizace KAN od prvopočátku a proto od jejího ustavení jsou jen kusé zprávy.

Podle dosažených poznatků byla vytvořena okresní a středisková centra klubu angaž. nestraníků.

Po 20.8.1968 je situace mezi býv. členy organizace Klubu angažovaných nestraníků charakterizována jejím zánikem a to tím, že převážná část těchto organizací přerušila činnost a vyčkávala, jak se bude politická situace dále vyvíjet. Některé organizace, resp. její členové na závodech však působili dále v intencích jako před tímto datem, avšak svoji činnost se snažili ukrýt před veřejností, t.j. přešli k ilegální práci. Podle poznatků má činnost spočívat v ilegálním rozmnožování a rozšiřování protistátních letáků, vyzývání odporu proti spojencům, spojeneckým vojskům, nacházejících se na území

ČSSR i některým našim občanům, kteří přicházejí do styku s představiteli těchto vojsk, rozšiřováním podvržených materiálů - projevů, které měli pronášet naši straničtí a vládní činitelé a pod. K tomuto účelu používali rozmnožovacích strojů v závodech, úřadech a pod. Svoji činnost zaměřovali v ojedinělých případech na přípravu k teroristické činnosti proti členům a funkcionářům KSČ. Za tímto účelem se snažili opatřovat zbraně a v jednom případě měli připraven i seznam osob, které měly být likvidovány. Činnost této ilegální organizace měla též spočívat ve sledování příslušníků StB a vytvoření kanálu přes státní hranice na Západ k použití pro členy KANu, kteří by museli opustit naše území, aby nedošlo k jejich event. zatčení.

Jako příklad lze uvést :

- Člen KANu František LANGER z K. Varů, Moskevská ul. č. 6, opatřoval papír k rozmnožovacímu stroji, aby mohl vydávat ilegální letáky. Činnost této skupiny, kolem LANGERA má dále spočívat v přípravě k teroristické činnosti a za tím účelem měla opatřovat zbraně, které měla skupina přislíbeny od jistého majora ze Sokolova. Dále měla skupina sledovat pohyb příslušníků StB v K. Varech. Pro případ ilegálního odchodu do zahraničí některého z členů KANu, připravovala vybudování kanálu přes státní hranici a hledala napojení na Západ. LANGER se též vyjádřil, že skupina měla spojení na Prahu, prostřednictvím spojek.
- Zaměstnanec OP ŠKODA Plzeň, PICHL Alois, bytem Plzeň, Tr. Budovatelů č. 10, člen KAN a býv. důstojník ČSLA, se vyjádřil, že na jednom pracovišti má být organizace KANu, která má mít seznam 19 členů KSČ, kteří měli být příslušníky KANu likvidováni.
- Konstruktor OP ŠKODA Klatovy, Karel KALOUS, člen KANu, bytem Klatovy, rozšiřoval protistátní letáky "Zpráva o tiskové konferenci šéfredaktorů časopisů s předsedou vlády Černíkem, ze dne 28.8.1968".

Člen organizace KANu, na ředitelství Porcelán, ve Staré Roli, energetik Miroslav HOUSER se zúčastnil srazu organizace KAN v Praze, na Slovanském ostrově. Podle vyjádření HOUSERA, ilegální organizace KANu pracuje nyní formou tříčlenných skupin a jejich činnost má být

legalizována schůzkami s děvčaty.

V poslední době byly získány poznatky o tom, že po zákazu a rozpuštění organizace KANu, býv. členové vstupují do legálních politických, společenských i masových organizací. Jsou získávány poznatky, že členové KANu působí ve stejné intenzitě, jako před zákazem, na své okolí, jak na pracovišti i v místě bydliště v duchu t. zv. "programového prohlášení Klubu angažovaných ne-straníků" a udržují styk na býv. funkcionáře ústředí KANu v Praze.

Příkladem toho jsou tyto poznatky :

- Býv. funkcionář KAN v Plzni PhDr. Miroslav ŠMÍD, profesor na jedenáctiletce v Plzni, bytem Plzeň, nutil spoluzaměstnance na škole ke vstupu do KAN. Stejným způsobem si počínala jeho manželka, rovněž profesorka na škole. Po rozpuštění KANu požádal o vstup do ROH a jeho manželka požádala o vstup do KSČ a byla přijata.
- Jaroslav KOPÁČ, člen KAN a nyní člen čl. strany socialistické, zaměstnanec OP ŠKODA v Plzni prohlásil, že býv. členové KANu v Plzni udržují v blízké osobní kontakty, vzájemně se podporují, nejen v soukromém životě, ale i v zaměstnání, což prý je v souladu se směrnicemi pro jejich práci, které si určili.
- Podle získaných poznatků býv. členové KAN v Plzni mají udržovat styk s býv. centrem KANu v Praze, jistým inž. Jaroslavem DĚDKEM, bytem Praha 6, Kozlovská č.4 a dalšími. Korespondence KANu, odesílána ze svých nižších organizací do Prahy, má být posílána na Hlavní poštu v Praze, schránku 320.

Z uvedených poznatků lze usuzovat, že členové KAN neupustili od své činnosti a čekají na příležitost, aby ve své práci mohli legálně pokračovat.

c) Přípravný výbor soc. dem. strany :

V průběhu roku 1968 byly získány poznatky k činnosti býv. pravicových sociálních demokratů - většinou ze řad býv. funkcionářů krajského výboru soc. dem. v Plzni. Konkrétně jde o založení "Přípravného výboru soc. dem.

strany" a obnovení její činnosti v Zpč. kraji.

Již v dubnu t.r. bylo hovořeno mezi býv. funkcionáři této strany, že je nutno sociálně demokratickou stranu obnovit a jednalo se pouze o to, s jakým programem má tato strana vystoupit na veřejnost. Zda se má hlásit k programu z roku 1946, vytvořit program nový, nebo se takticky hlásit k Akčnímu programu KSČ z roku 1968, který by byl později změněn v neprospěch NF, KSČ i socialistické republiky, až strany soc. dem. převezme veškerou politickou moc ve státě. Agitaci pro soc. dem. vést tak, že jediné sociální demokracie je schopna napravit nedostatky, které KSČ zavinila.

- V uvedeném smyslu hovoří JANOUŠ, JUDr. WEINFURTER, ŠVEHLA a jiní. JUDr. WÄGNER, potrestaný, později člen K-231, již v průběhu ledna, února, znevažuje lednové zasedání ÚV KSČ, slovenské komunisty, SSSR, využívá nacionální otázky Čechů a Slováků a uvádí, že bude nyní otevřena cesta pro kapit. státy do ČSSR. K čl. časopisům říká, že "REPORTÉR" převzal funkci kritika z "LIT. NOVIN". V případě "nějakých problémů" by sám zajistil, aby požadavky soc. demokratů převzala lidová strana do své předvolební kampaně. Rozšiřuje i to, že se již nestavíme proti účasti zahraničního kapitálu a zveme odborníky ze zahraničí. Při tom znevažuje socialistické státy.

Tyto úvahy pronikají do plzeňského kraje proto, že i v Praze jsou zároveň snahy o obnovu soc. dem. strany a konány schůzky v bytech jednotlivých funkcionářů, které končí svoláním širší porady býv. ústředních a krajských funkcionářů této strany, v počtu asi 50 osob. Jedná se o funkcionáře nejen z Prahy, ale i z jiných krajů. Za Zpč. kraj byli přítomni BECHYNĚ Zdeněk a ŠKRÁBEK Karel.

- Dne 7.5.1968 se v Praze konala další porada býv. funk. soc. dem. strany, v čele s BECHYNĚM a ŠKRÁBKEM z plzeňského kraje. Vzhledem k tomu, že strana soc. dem. již prakticky existovala na několika krajích, bylo rozhodnuto, vejít ve styk s ÚV KSČ a vyžadovat souhlas k legální činnosti této strany. Jednáním s ÚV KSČ a NF byli pověřeni BECHYNĚ, MUNZAR a JANĚR.

- V červnu byla získána zpráva, že KOPECKÝ Karel, předseda K-231, býv. předseda MNV a funkcionář soc. dem. v Klatovech, udržuje spojení s jistým KUBELÍKEM z Prahy, rovněž býv. funkcionářem soc. dem., který přivezl pokyny k založení soc. dem. strany v ČSSR z Rakouska.

Dle KOPECKÉHO se jedná o dvě možnosti činnosti této strany v ČSSR:

- 1) Založit soc. dem. stranu, jako v roce 1945 a získávat postupně vliv na čsl. občany;
- 2) vstupovat do stávající KSČ, zde získávat funkce a odtud uplatňovat politiku soc. dem. strany.

Dne 1.7.1968 dochází k ustavení "přípravného výboru soc. dem. pro Zpč. kraj" v bytě URBANA Jaroslava v Plzni, úředníka OP ŠKODA, býv. funkcionáře soc. dem. z první republiky i po roce 1945. Z vyšetřování je známo, že věděl o ilegální organizaci soc. dem. na Plzeňsku v roce 1954, tak jako v Praze a Liberci. Věděl také o připravovaném útěku jistých osob do zahraničí.

Jednalo se o schůzku býv. krajských funkcionářů soc. dem. z Plzně a zástupců z Prahy, t. zv. "ústředního výboru soc. dem. strany pro ČSSR". Za Plzeň byli přítomni: JUDr. WEINFURTER, býv. krajský funkcionář soc. dem., amnestant, člen výboru K-231, inženýr SMOLÍK, býv. krajský funkcionář, člen výboru K-231, inž. KUČERA, býv. tajemník soc. dem., člen K-231 z Rokycan, VESELÍK Jiří, býv. učitel, nyní dělník, tavič OP ŠKODA, studující dálkově novinářskou fakultu, uváděný již URBAN a další. Z Prahy byl přítomen zašV SD KLÁŠTERSKÝ a KÁRL, redaktor čs. rozhlasu, kterému již před tím na schůzi ústředního výboru soc. dem. bylo vysloveno uznání za uveřejňování článků, přispívajících k obnovení soc. demokracie ve "STUDENTU" a dalších novinách.

Na schůzce v Plzni bylo navrženo, aby předsedou "přípravného krajského výboru v Zpč. kraji", který čítal 12 členů, byl ^{zvolen} přítomen VESELÍK, tavič, neboť je účelné, aby pro veřejnost byl v čele dělník a zároveň osoba, která nebyla trestána. Na VESELÍKOVÍ se všichni přítomní shodli.

Po vstupu spojeneckých armád na čsl. území se aktivní činnost a spojení na ústředí v Praze dočasně přerušila a přípravný výbor v Plzni dává pokyn k opatrnos-

ti a vyčkávání, jak se situace dále po příchodu armád vyvine.

Někteří členové "přípravného výboru soc. dem. v Zpč. kraji" projevovali na příchod vojsk Varšavské smlouvy ve spojitosti s činností soc. dem. různé názory, jako : možnost využití současné situace k oficiálnímu vystoupení soc. dem. na veřejnosti a postavení se proti armádám VS; čs. armáda měla bojovat, po případě ustoupitna území NSR, kryta tak armádou NSR a USA; býv. soc. dem. měli v daleko větší míře vstupovat do KSČ a uvnitř strany důsledněji a účinněji ovlivňovat politiku komunistů. V neposlední řadě jsou někteří členové přesvědčeni o tom, že soc. dem. strana bude opět obnovena.

Pro dokumentaci uvádím některé případy :

- Dne 3.9.1968 a 4.11.1968 JUDr. BOČEK jako člen přípravného výboru soc. dem. v Plzni, vyžaduje na JUDr. WEINFURTEROVI, aby právě v současné době soc. demokracie oficiálně vystoupila na veřejnost a postavila se proti spojeneckým armádám a zároveň, aby vystoupila proti ústavní vládě a KSČ. Vystoupením by byla jediná příležitost k získání milionů občanů pro program soc. dem. strany a tak získat vedoucí pozici ve státě. Nyní se bude muset čekat na novou příležitost k uchopení se moci a to tak za dva roky prakticky začít znovu. JUDr. BOČEK je přesvědčen, že k zatýkání soc. dem. nedojde.
- K politické situaci ing. MAXA, propuštěný v roce 1967 z výkonu trestu na podmínku, zapřísáhlý nepřítel soc. zřízení v ČSSR a SSSR, rozprac. v osob. svazku XAVER, uváděl členům přípravného výboru soc. dem., že právě po příchodu spojeneckých armád do ČSSR byla největší možnost k boji proti sovětské armádě. Říkal, že čsl. armáda měla bojovat a případně ustoupit na území NSR, odkud by dělala výpady a útoky proti sovětské armádě, kryta tak armádou NSR a Američanů.

K vyvíjení své další činnosti, vidí někteří členové "Přípravného výboru" možnost v tom, přestoupí-li do Svazu pro lidská práva, nebo se zapojí do Lidové strany, odkud mohou prosazovat "různé požadavky".

Tak ku příkladu :

- Dne 30.9.1968 JUDr. WÄGNER, býv. soc. dem. funkce.,

trestaný, člen K-231, uvádí, že činnost K-231 byla zastavena jako ústupek SSSR. Přesto však, až se vše uklidní, že přestoupí s některými dalšími funkcionáři a členy do Svazu pro lidská práva, kde bude vyvíjet další činnost. Jako soc. demokrat počítá, že je možno se zatím zapojit do lidové strany, odkud je možno prosazovat "různé požadavky". Znevažuje také státní představitele SSSR, vyhrocuje různé rozpory a jiné.

- MIXA, býv. policejní důstojník, sociální demokrat, nyní bytem M. Lázně, po příjezdu do Plzně uvedeným osobám z řad prav. soc. dem. uváděl, že měla být prováděna jeho taktika a nemuselo dojít ke krachu a přípravnými výbory soc. dem. Dle jeho názoru měli býv. přísl. soc. dem vstupovat do KSČ a uvnitř strany ovlivňovat politiku komunistů, dle ideologie soc. dem. Přetáhnout tak KSČ do vlastních rukou a ne zakládat novou soc. dem. stranu. Ke své osobě uvedl, že má pas do Belgie a v případě zatýkání orgány NKVD, že uprhe do zahraničí.

Handwritten note:
 U soc. dem. strany se jedná o nebezpečnou kvalifikovanou činnost, což je potvrzeno zvláště spojením na zahraniční soc. dem. emigraci. Toto potvrzuje také to, že činnost soc. dem. byla již dříve plánována a zaměřena proti zájmům socialistické republiky, o čemž svědčí poznatek, získaný dne 26.8.1968, kdy se čs. občan při služební cestě ve Vídni setkal po projednávání služebních záležitostí s jistým Američanem, českého původu, býv. tajemníkem soc. dem. v K. Varech, kterým byl pozván na jednání s vedením rakouské soc. dem., což také přijal.

U soc. dem. strany se jedná o nebezpečnou kvalifikovanou činnost, což je potvrzeno zvláště spojením na zahraniční soc. dem. emigraci. Toto potvrzuje také to, že činnost soc. dem. byla již dříve plánována a zaměřena proti zájmům socialistické republiky, o čemž svědčí poznatek, získaný dne 26.8.1968, kdy se čs. občan při služební cestě ve Vídni setkal po projednávání služebních záležitostí s jistým Američanem, českého původu, býv. tajemníkem soc. dem. v K. Varech, kterým byl pozván na jednání s vedením rakouské soc. dem., což také přijal.

Na schůzce bylo jednáno o činnosti soc. dem. strany v ČSSR. Bylo zjištěno, že byl čs. soc. dem. dán pokyn, aby v současné době zamezila svoji činnost a věnovala plnou podporu určeným vedoucím činitelům KSČ. Dále bylo zjištěno, že BECHYNĚ, představitel soc. dem. v ČSSR nechal v Rakousku vytisknout příspěvkové známky, které měly být zasílány do ČSSR a že vedení soc. dem. v ČSSR má být v příštích měsících zaslána vysoká částka v dolarech na financování činnosti soc. dem. v ČSSR. Tato částka v dolarech na financování činnosti má být zaslána prostřednictvím výše uvedeného Američana, člena Rady svobodného Československa v zahraničí.

4) V akci INTERNACIONALES bylo operativní cestou zjištěno, že náš objekt z řad kulturních pracovníků v Plzni, býv. prav. soc. dem. navázal v květnu 1968, jak osobní, tak písemný styk na jistého Dr. FEHRA, prac. organizace INTER NACIONES, se sídlem v Bad Godesbergu v NSR, jež je institucí, která se zabývá šířením západní ideologie do soc. zemí. K tomu tato organizace podporuje publicitu NSR v soc. zemích a organizuje pobyt kulturních pracovníků a žurnalistů těchto zemí v NSR. Prostřednictvím činnosti objektu byl sledován kulturními pracovníky v Plzni cíl navázat styk s touto organizací za účelem výměny zkušeností a organizování pobytu našich kulturních pracovníků v NSR.

Členové přípravného výboru mají za to, že činnost Ústředního přípravného výboru v Praze nejde utajit, neboť osoby tohoto výboru jsou většinou oficiálně známy a to jak na ÚV KSČ, tak i ve vládě a národní frontě. Projevují však obavy o to, zda byly ukryty materiály, které je mohou kompromitovat. Věří, že spojení na zahraničí bude utajeno a funkcionáři soc. dem. to neprozradí. V současné době vyčkávají dalších pokynů od ústředního vedení v Praze.

d) Výskyt protistátních letáků, nápisů, výhružných dopisů a jiné :

Po lednu ¹⁹⁶⁸ počala se projevovat zvýšená aktivita, projevující se ve větším výskytu nepřátelských anonymních dopisů, letáků, hesel a nápisů. V těchto tiskovinách byli napadáni a uráženi funkcionáři KSČ, NV, ekonomičtí pracovníci, lidová milice atd.

Činnost nepřátelských osob byla zvláště povzbuzena některými projevy v tisku, rozhlasu a televizi. Někteří funkcionáři byli označováni za konservativce, osočováni, uráženi a napadáni bez věcných důkazů a možnosti jejich obhajoby.

V období po 21.8.1968 do Moskevských dohod (28. 8.1968) byla velmi nepřehledná situace, kdy v Plzni a i v jiných okresních městech bylo velké množství nepřátelských letáků, nápisů a hesel.

Tato činnost pokračovala i v období normalizace, sice v užším měřítku, ale o to s nebezpečnějším obsahem.

Celkový přehled o výskytu protist. dokumentů v průběhu roku 1968 :

druh tiskovin	1.1.-20.8.	21.8.-31.12.	celkem
a) anonymní nepř. dopisy celkem:	40	30	70
z toho : výhružné a závažné	20	19	39
s albánskými tiskovinami	15	-	15
ostatní	5	11	16
b) nepř. letáky celkem	417	361	778
z toho : výhružné a závažné	214	166	380
ostatní letáky	195	203	398
c) nepř. nápisy a hesla celkem	3	61	64

1/ Jde o nápisy a hesla, která byla zjištěna po uzavření Moskev. dohody. Do této doby v srpnových dnech bylo nepř. nápisů nespočetné množství.

Od začátku roku a po Moskevských dohodách bylo zahájeno pátrání a šetření po pisatelích a rozšiřovateli protistátních tiskovin. Byla prováděna řada pohovorů dle § 158 tr. ř. a v řadě případů zahájeno vyšetřování vyš. odborem StB s cílem zjistit pachatele a zabránit preventivně dalšímu rozšiřování tiskovin a letáků.

V 10 případech byli zjištěni rozšiřovatelé protistátních tiskovin a to především po podepsání Moskevské dohody. Přesto, že jejich činnost byla prokázána a zadokumentována, nebyli pachatelé této trestné činnosti stíháni a to pro nízkou společenskou nebezpečnost. Uvedené případy byly řešeny profylakticky za účasti vedení závodů, složek KSČ a ROH. Preventivní činnost byla prováděna za pomoci tisku a rozhlasu.

Přes uváděná opatření preventivního charakteru, se však nadále vyskytují nepřátelské projevy, pomocí letáček, anonymních dopisů a pod. Na závažných signálech je dále aktivně pracováno s cílem odhalení pachatelů a zabránění další činnosti.

5/ Intenzita činnosti vnitřního nepřítele.

a) Případy ozbrojených akcí (shromáždování zbraní atd.):

- V akci NORD, kee na základě anonymního dopisu, zasláního OV KSČ K. Vary dne 9.7.1968 došlo k odhalení úkrytu zbraní na Sokolovsku v silniční propusti na st. silnici č. 6, mezi osadami Mýtina a Arnoltov. Po důkladném prohledání byly skutečně uvedené zbraně nalezeny a to :
20 ks samopalů typu THOMSON, model 24, ráže 43 mm,
30 ks pistolí typu WALTER, ráže 7,65 mm. Dále bylo nalezeno 35 ks naplněných zásobníků do samopalu po 21 ks nábojích, jedna krabice plechová s obsahem 18 kرتونů po 42 kusech nábojů do samopalu. Uvedené zbraně byly v pěti vacích.
Vyšetřování prováděli pracovníci vyš. odboru KS SNB Plzeň, spolu s operativními pracovníky S-StB Plzeň. Expertiza byla prováděna v Praze a výsledek zaslán HS StB. Do současné doby však nebyl odhalen pachatel, který zbraně ukryl.
- Akce POVSTÁNÍ, agenturní cestou bylo zjištěno, že skupina mladých lidí na Plzeňsku měla získávat ilegálně zbraně a dne 8.3.1968 uskutečnit převrat poměrů v ČSSR. Povstání připravovaly skupiny trempů, zvaných "OLD FRIEDENS" a "OHIO". Bylo zabaveno 5 ks střelných zbraní (pistolí) a jako hlavní osoby byly vyšetřováním zjištěni RAMBALA Karel, nar. 1946, BENADA Jan, nar. 1948, ČERNÝ Václav, nar. 1948, a KUČERA Jaroslav, nar. 1948. Akce byla dne 4.6.1968 ukončena, předáním zprávy odborem vyšetřování S-StB Plzeň, Městskému ná-

rodnímu výboru v Plzni, komisi pro ochranu veřejného pořádku, k dalšímu opatření.

Po 21.8.1968 bylo zjištěno 9 případů, ve kterých se jednalo o podezření z nedovoleného ozbrojování s cílem provádění akcí proti vojskům VS, nebo za účelem vystoupení v důsledku nesouhlasu a odporu proti politice vlády ČSSR, vycházející z plnění Moskevských dohod.

U některých pachatelů byla tato činnost vyvolána psychozou a zvýšeným nacionalismem, šířeným masovými sdělovacími prostředky.

Jako příklad lze uvést :

- Akce KUBA, je rozpracováván Jakub HUTÁK, býv. důstojník západní armády, navrátilce, bytem M. Lázně, zabývající se organizováním a soustředováním zbraní a aktivizováním osob z řad bývalých zahr. vojáků. Žádal příslušníky VB o vydání zbraní. HUTÁK má být ve spojení se skupinou t. zv. "Vlastců", vedenou navrátilcem NOVÝM z M. Lázní. Výslechem NOVÉHO Heinze, t.č. ve výkonu trestu, bylo potvrzeno, že HUTÁK její i seznámil s tím, že má k dispozici zbraně a je schopen je rozdělít v příhodný okamžik mezi partu "spolehlivých mužů". Na NOVÉM taktéž vyžadoval vytvoření skupiny spolehlivých osob z řad mládeže. K HUTÁKOVÍ byl vyslechnut odborem vyšetřování S-StB František JEZEK, který doznal, že jednal se společníkem HUTÁKA o vytváření podobné skupiny mládeže, kterou v příhodné době vyzbrojí zbraněmi, jež mají k dispozici. Rozpracování uvedené akce pokračuje.

V dalších případech je prováděno rozpracování zjištěných signálů za účelem prověření prvotních signálů a případná dokumentace této tr. činnosti.

b) Konkretní útoky proti vojskům pěti zemí :

V Zpč. kraji byla po 21.8.1968 zjištěna řada různých útoků proti vojskům VS, hlavně pak SSSR.

Útoky byly vedeny formou letáků, hrubým způsobem byla zesměšňována vojska VS, karikaturami, které byly nalezeny v rychlíku směr Praha - Paříž. Dále pak poškozením telefonních linek na velitelství sovětských vojsk

v Plzni tím, že telefonní drát byl upevněn na hromosvod budovy velitelství, čímž došlo k přerušení spojení a strhávání pomníků RA.

Jako příklad lze uvést :

- V závodě ŽBC Hrádek, okr. Rokycany, byly rozšiřovány nepřátelské tiskoviny, hanobící představitele Sovětského svazu a to letáky pod názvy : "Byl jeden politik", "Brežněvova modlitba" a "Hospodinova odpověď". Rozšiřovateli byli BENEDIKT Karel, BENEDIKTOVÁ Marie, HUMLHANZL Josef a LOUKOTA Josef, všichni členové KSČ, se kterými bylo provedeno profylaktické opatření pracovníky skupiny StB Rokycany.
- Počátkem září 1968 byl vydán časopis "TULÁK", číslo 1, ročník III., vycházející v Plzni pro potřebu trampských osad na Plzeňsku. V uvedeném časopise byl m.j. článek "Bijte kovbojčky", jehož obsah je zaměřen proti sovětským vojskům v ČSSR. Autorem článku je RÁŽIČKA Karel, nar. 1947 a šéfredaktorem časopisu COZL Rudolf, nar. 1949, oba bytem Plzeň. Výsledky prošetření byly předány KV KSČ k dalšímu opatření.
- Dne 14.11.1968 byly zjištěny pracovníky skupiny StB Rokycany poznatky k organizování stržení památníku RA v Rokycanech, skupinou mladíků. Organizátorem byl Josef ZEITHAML, nar. 1951, student, bytem Rokycany. Případ byl ukončen profylakticky, provedeným pohovorem se jmenovaným, za přítomnosti rodičů a vedení školy.

Jako nejzávažnější se javí příprava k útoku proti sovětské bojové technice, v akci LIKÉR :

- Dne 23.10.1968 bylo zahájeno trestní stíhání a vzneseno obvinění pro tr. čin - návod k nedovolenému ozbrojení dle § 185/1 tr. zákona na LIKEREK Jan, nar. 1949, dopravní dělník ČSD v K. Varech, bytem Tašovice č. 1. Jmenovaný byl vzat do vazby a vyšetřován odborem vyšetřování S-StB Plzeň. Při vyšetřování doznal, že dne 22.10.1968 na svém pracovišti navedl zaměstnance ŠTEFANA, aby odcizil z přepravované zásilky výbušnin jednu krabici o váze 2,50 kg, obsahující 24 ks průmyslové trhavin, značky PENUNIT, což ŠTEFAN provedl. LIKEREK hodlal použít této trhavin proti sovětskému transportéru a činil již k tomuto konkrétní opatření. Trhavin byly jmenovanému zabaveny.

Ve dnech 6. - 8.11.1968 bylo v Zpč. kraji zjištěno 15 případů stržení neb zničení a v 10 případech zcize-

49
ní st. vlajek SSSR, které byly vyvěšeny k oslavám 51. výročí VŘSR. K odhalení pachatelů došlo v 9ti případech, u nichž probíhá vyšetřování jak vyšetř. odborem StB, tak i příslušnými OO VB.

V dalších neobjasněných případech jsou prováděna opatření k odhalení pachatelů a zadokumentování jejich činnosti.

6/ Výslednost agenturně operativní práce.

a) Situace v agenturním aparátě :

Činnost agenturního aparátu S-StB doznala za hodnocený rok pod vlivem lednového zasedání ÚV KSČ a pokynů vedení bývalého MV ve státobezpečnostní situaci v kraji podstatných změn.

Především došlo k urychlenému snížení stavu agenturní sítě po vnitřních bázích ve II. čtvrtletí 1968. Tato nově vzniklá situace ve své podstatě zkomplikovala a současně nepříznivě ovlivnila celkovou výslednost práce stávajícího stavu agenturní sítě.

Vedení S-StB v průběhu prvního pololetí postupně začalo ztrácet objektivní přehled o činnosti a kontrole sledovaných vnitřních bázích. Jednotlivé poznatky signalizovaly podezření z organizování ilegálních skupin, kde byl sledován cíl zdiskreditovat v polednovém vývoji u veřejnosti vedoucí postavení KSČ. Souběžně celkový spád politických událostí měl dopad i na práci ostatní agentury v rozpracovávaných problematikách S-StB v Zápačočeském kraji.

V důsledku vytvoření negativní veřejné psychozy vůči StB na základě její některé nezákonné činnosti v minulosti ztížila tato situace S-StB podmínky pro dosažení podstatného kvalitativního zvýšení agenturního aparátu po sledovaných problematikách. V průběhu roku

z počtu 34 nově zavedených svazků kandidátů verbovky bylo získáno celkem 18 kvalitních spolupracovníků. K 31.12.1968 je na S-StB KA a KI - 27 osob.

Pro dokumentaci stávajícího stavu agenturní sítě uvádím tyto stručné statistické údaje :

stav	A	I	R	celkem
k 1.1.68	466	599	10	1.075
31.7.68	302	338	3	643 1/
31.12.68	298	306	3	607 2/

- 1/ V rámci S-StB za uvedené období od 1.1.-31.7.68 bylo uloženo celkem 432 spol.
- 2/ Za období od 1.8.-31.12.68 bylo uloženo 36 spol.

V souvislosti s pobytem sovětských vojsk a novou politickou realitou v ČSSR bylo zjištěno, že z celkového stavu agenturní sítě asi 11% spol. projevilo výhrady k další spolupráci s StB. Tyto s ohledem na obsah se dají shrnout do dvou skupin :

- nežadat plnění úkolů po vnitřních bázích (získávat politické informace k čs. osobám);
- staví se proti tomu, aby jejich pomoc StB sloužila sovětským bezpečnostním orgánům. Někteří spol. z tohoto počtu projevovali obě výhrady.

V individuálních případech, pokud agentura odmítla dále spolupracovat, odůvodňovala to tím, že nesouhlasí s pobytem sovětských vojsk v ČSSR. Po jejich odchodu jsou ochotní obnovit spolupráci s StB.

Z vyhodnocených názorů stávající agenturní sítě je zjištěno, že i přes uvedené výhrady nepočetné skupiny spolupracovníků, ostatní spolupracovníci jsou nadále ochotni podílet se na úkolech S-StB a zaměření dle RN HS StB č. 16/68 ze srpna t.r. Z jednotlivých poznatků ve vztahu ke spolupracovníkům, kteří projevili vý-

hrady ke spolupráci, je možno konstatovat, že odstupem doby již jednotliví spolupracovníci jsou tolerantnější k zastávaným výhradám.

V roce 1968 schválila S-StB celkem 206 návrhů na výjezd spolupracovníků do kapit. ciziny. Pod vlivem různě vzniklých okolností vycestovalo do kap. států přibližně jen 70% spol. z uvedeného počtu. Z hlediska zaměření a výjezdu bylo zjištěno, že převážná část této agentury vyjela do NSR a Rakouska po liniích 1., 2. a 3. odd., které tvoří základní náplň státobezpečnostní činnosti S-StB v Západočeském kraji.

Získané jednotlivé zprávočeské poznatky z vytěžení těchto spolupracovníků ve svém souhrnu potvrzují, že nepřátelské rozvědky, především BND v úzké součinnosti s policejními složkami, vysídleneckými organizacemi a cizími osobami, zaměřuje svoji činnost na získání informací k vojenské problematice jako všeobecně, tak i konkrétně do jednotlivých míst v Západočeském kraji. Vzhledem k dříve a nově získaným poznatkům jsou v individuálních případech dány reálné předpoklady dosáhnout podstavení vyjíždějící agentury k některé z hlavních kapit. rozvědek.

Situace v operativním rozpracování :

Přes složitou situaci, do které byla v hodnoceném roce StB postavena, dosáhla S-StB na úseku vyhledávání trestné činnosti a v rozpracovanosti hlavních akcí, některé dílčí výsledky po hlavních nepřátelských rozvědkách. Tuto činnost je možno dokumentovat v akci BOO-LING (USA rozvědka), VÍPRAVČÍ (BND rozvědka), kde je potvrzeno, že po srpnových událostech oběty rozvědky zaktivizovaly nepřátelskou činnost k vojenské problematice na území ČSSR.

Dále v průběhu procesu agenturně operativního rozpracování 15ti hlavních akcí S-StB, byly získány poznat-

ky, které rozšiřují nebo potvrzují podezření, že v jednotlivých případech objekti byli kontaktováni, nebo že jsou ve styku s nepř. rozvědkou. Vzhledem k různému stadiu rozpracovanosti daných akcí není v současné době dokumentováno, že by objekti již prováděli konkrétní nepřátelskou činnost proti ČSSR.

Tato činnost byla zjištěna po linii Němci v akci BAUM II a BAUM IV, BUDANT, FRAMO, FRED, dále po linii vizl cizinců v akci ZAJATEC, DORA, MYSLIVEC, po linii Ekonomie akce TURBINA a linii Doprava akce MECHANIK.

V akci XAVER a STOPA bylo doloženo podezření na objekta z rozvracení republiky.

S-StB za hodnocené období zavedla 56 operativních svazků, ve kterých je pro různou trestnou činnost rozpracováno celkem 26 viz. cizinců, kde 9 těchto objektů je vedeno v osobních svazcích.

K převážnému uložení jednotlivých druhů oper. sv. došlo v 1. pololetí 1968 především po vnitřních bázích. Další svazky byly uloženy z důvodů nepotvrzení tr. činnosti, ze které byl objekt podezírán, nebo po zjištění, že jde o malou společensky nebezpečnou trestnou činnost, bylo řešeno profylaktickou cestou.

Od srpna do konce roku nebyl již zaznamenán pokles stávajícího stavu operativních svazků. Pro dokumentaci uvádím níže tyto statistické údaje :

Stav v oper. svazcích na S-StB :

stav	skup. sv.	os. sv.	sig. sv.	celkem
k 1.1.1968	1/3	61	72	134
31.7.1968	1/3	43	40	84
31.12.1968	1/4	40	44	85

V rámci S-StB je k 31.12.68 z celkového stavu oper. svazků vedeno 46 svazků na viz. cizince, ve kterých je 27 objektů rozpracováno v osobních svazcích

pro podezření z trestné činnosti vyzvědačství pro BND, USA a franc. rozvědku k činnosti z doby okupace, podvracení republiky, propagaci fašismu, pomoc při opuštění ČSSR a devizová trestná činnost.

b) Zahájení trestního řízení podle jednotlivých trestných činů :

S-StB předala za hodnocené období v roce 1968 k realizaci vyšetřovacímu odboru S-StB celkem 17 akcí, ve kterých bylo rozpracovááno 17 objektů pro následující trestnou činnost.

Od 1.1. do 31.7.1968 byli předáni 4 objekti k realizaci vyšetřovacímu odboru :

§ 100/1a - pobuřování :

LEDVINA Jiří, nar. 1935, dělník - byla mu prokázána skutková podstata uvedeného trest. činu, kterou doznal a byl vzat v 1. čtvrtletí 1968 do vazby.

§ 198 - hanobení národa, rasy a přesvědčení :

KRÁL Pavel, nar. 1933, předák na dole - pro malou společenskou nebezpečnost předán případ na závod jako přestupek.

§ 261 - propagace fašismu :

TESAŘ Václav, nar. 1948 - namaloval ve větší velikosti hákový kříž na silnici. Pro malou společenskou nebezpečnost předán případ komisi pro veřejný pořádek MNV v bydlišti jmenovaného.

§ 124/1 - porušování předpisu o oběhu zboží ve styku s cizinou :

PREISOVÁ Věra, nar. 1935, akreditovaná diplomat. pracovnice na FVV v Praze. Do NSR vyvážela 2 obrazy v ceně 11.500 Kčs. Trestní stáhnání nezahájeno, jmenovaná používá diplomatické imunity.

Od 1.8. do 30.12.1968 předala dále S-StB celkem 13 akcí s 13 objekty pro následující trestnou činnost :

§ 104 - hanobení státu, svět. soc. soustavy a jeho představitelů

FIALA František, nar. 1946, dělník OP ŠKODA Plzeň,
JANOŠKOVCOVÁ Jarmila, nar. 1949,

KOPEJTKOVÁ - obě dělnice Zpč. pekáren;

Dopustili se zničení a stržení vlajek SSSR z veřejných budov v době oslav VŘSR. Případy byly řešeny jako pře-
stupek a předány k projednání na závody.

JANÍČEK František, nar. 1938, mistr Městské telekomu-
nikační správy v Plzni. Odmítl pomoc so-
větskému velitelství v Plzni při odstra-
ňování poruchy na jejich telefonním vede-
ní, při čemž hrubě napadal a hanobil so-
větská vojska. Trestní stíhání zastaveno
podle § 172 /1, písm. a.

Bylo zahájeno vyšetřování ve věci pro rozšiřování
ilegálních letáků na závodě SVA Holýšov a OP ŠKODA Pl-
zeň, pod heslem "Tisková konference předsedy vlády Čer-
níka" a "Moskevští spisovatelé". Stíhání přerušeno po-
dle § 173/1, písm. E, tr. řádu, neb nebylo možno zjis-
tit rozšiřovatele.

§ 100/1, a.e. - pobuřování :

Bylo zahájeno vyšetřování ve věci pobuřujícího do-
pisu, který obdržel předseda CZV KSČ na ČSD v Plzni. Vy-
šetřování bylo přerušeno podle § 173/1, písm. e tr. ř.,
protože se nepodařilo odhalit pisatele.

Bylo zahájeno vyšetřování ve věci zaškaného ten-
denčně zaměřeného dálnopisu proti spojeneckým vojskům
z automatické stanice v Plzni na některé stanice v kra-
ji. Stíhání přerušeno podle § 173/1, písm. E, tr. ř.,
nepodařilo se odhalit odesilatele.

Bylo zahájeno vyšetřování ve věci pro rozšiřování
plakátů zaměřených proti moskevským dohodám. Vyšetřo-
vání zastaveno podle § 172/1 písm. a, b, tr.ř. s při-
hlédnutím k § 3/1, 2.

§ 199 - šíření poplašné zprávy :

Zahájeno vyšetřování ve věci proti rozšiřovatelům
ileg. letáků v OP ŠKODA Plzeň s heslem "Za Svobodu,
za Dubčeka". Vyšetřování přerušeno podle § 173/1, písm.
a/ tr. ř. z důvodu, že nebyli zjištěni rozšiřovatelé.

Zahájeno vyšetřování proti KALOUS Karel, konstruktér OP ŠKODA Klatovy pro rozšiřování letáku "Zpráva z tiskové konference s. Černíka". Trestní stíhání bylo zastaveno podle § 172/1a tr. ř. Jmenovaný rozmnožené letáky předal vedoucímu ZÚ na závodě.

§ 146/1 - ohrožení devizového hospodářství :

Bylo zahájeno vyšetřování proti ULSPERGER Otto, nar. 1910, který zaslal do NSR známým 15.000 Kčs k výměně za DM. Trestní stíhání ukončeno - předáno NKO KP Plzeň.

§ 185/1, odst. a, b. - nedovolené ozbrojování :

Bylo ukončeno vyšetřování proti osobě LIKEREK Jan, nar. 1949, dělník ČSD, který navedl svého spoluzaměstnance Štefana k odcizení jedné krabice perunitu o váze 2,5kg z přepravované zásilky, což jmenovaný provedl. Objekt chtěl výbušninu použít ke zničení sovětského transportéru, k čemuž se doznal. Příklad bude postoupen prokuratuře k postihu.

§ 196/1 - násilí proti skupině obyv. a proti jednotlivci :

Bylo zahájeno vyšetřování proti skupině trampů, která hovořila, že v ČSSR dojde k ozbrojenému zvratu a hrubě vyhrožovala členům KSČ. Vyšetřováním byly zabaveny 4 pistole, 1 revolver a větší množství nábojů. Vzhledem k tomu, že intenzita jejich činnosti nedostoupila charakteru trestného činu, bylo trestní stíhání zastaveno podle § 172/1, písm. b t.ř. Osobám, kterým byly zabaveny zbraně, byla jejich činnost projednávána jako přešestupěk na ObvNV v Plzni.

e) Ostatní jevy :

Vychází ze základního specifického charakteru, který je v Zpč. kraji dán hranicí s NSR, byl v roce 1968 v porovnání s předcházejícími roky 1966-67 zazna-

menán podstatný zvýšený trend trestné činnosti na SH.

Za hodnocené období vedl vyšetřovací odbor StB celkem proti 862^{čs} osobám nebo cizím st. přísl. pro tr. čin (pokus, pomoc a ilegální opuštění republiky, zneužití legálního výjezdu do KS, vniknutí na území ČSSR). Až na jednotlivé případy, byl u pachatelů zjištěn shodný úmysl emigrovat do NSR nebo jiného kapit. státu.

^{tato} Přes to, že tato tr. činnost u převážné většiny nevznikla z rozpracování operativy S-StB, podílela se průběžně na řešení některých případů.

Vyšetřovací odbor StB v souvislosti s amnestií v květnu 1968, vydaných směrnic, dohod mezi socialistickými státy, předal s ohledem na místo pobytu pachatele, asi 70% případů z celkového počtu příslušným orgánům v jednotlivých čs. krajích a spřáteleným zemím hlavně NDR, ke konečnému opatření.

Krajské prokuratuře v Plzni bylo postoupeno celkem 156 případů pro výše uvedené některé druhy trestné činnosti. K nepodmíněnému trestu bylo odsouzeno celkem 15 osob z toho 4 vizoví cizinci na dobu 4 - 5 měsíců a 11 čs. osob v nepřítomnosti. Další tři osoby byly řešeny komisí pro veřejný pořádek při národním výboru. V řadě dalších akcí na příklad pro § 109/2 bylo trestní stíhání přerušeno nebo zastaveno.

U dalších osob, které se dopustily trestného činu opuštění republiky, jsou v současné době prováděna ve spolupráci vyšetřovacího odboru StB s operativou StB opatření, jednak k prokázání tohoto trestného činu a jednak administrativní opatření, vycházející z tr. řádu, jako podklad pro zahájení tr. stíhání.

Níže uvádím statistický přehled případů, řešených vyš.odb. StB :

Právní kval. t.č.	počet osob	předáno KP	počet osob dle st. přísluš.					způsob provedení			
			ČSSR	NDR	NSR	PIR MLR	jiné KS	SH	vlak	auto	falešné doklady
§ 109/1 pokus opuš. republiky	450	88	279 1/	170	-	-	-	403	34	-	13
§ 10, písm. c/ § 8-109/1 pomoc při pokusu ileg. opuš. republiky	4	4	-	-	3	-	1	-	-	4	-
§ 109/1 ileg. opuš. republiky	65 2/	21	-	-	-	-	-	Proryv přes SH zjištěný počet osob			
§ 109/2 zneužití leg. výj.	102 3/	43	102	-	-	-	-	zneužití legálního výjezdu čs. osob do KS			
§ 110 vniknutí na území ČSSR	241	-	-	187	11	35	8	vniknutí na území ČSSR s úmyslem ilegálně přejít do NSR nebo jiného KS			
c e l k e m	862	156	381	357	14	35	10				

- 1/ Do tohoto počtu je zahrnuto 64 čs. osob ze Zpč. kraje, které se v jiných krajích republiky pokusily ilegální opuštění rep.
- 2/ Z uvedeného počtu osob nepodařilo se zjistit, o jakou šlo národnost. V porovnání s celkovým počtem osob je rozdíl podle jednotlivých národností. Dále v této skupině není uvedeno 12 případů proryvů bez zjištění osob. Celkem bylo čs. orgánům vráceno 19 čs. osob.
- 3/ Z celkového počtu 990 případů emigrace čs. osob ze Zpč. kraje, zřáhl vyš. odbor StB vyšetřování celkem u 102 osob. Až do dalšího rozhodnutí vyšších orgánů, nejsou prozatím tyto případy řešeny trestním postihem. (43 osob předáno KP ze 102)

7/ Morálně politický stav na Správě StB :

Pracovníci Státní bezpečnosti přijali Lednové zasedání ÚV KSČ velmi kladně, ve kterém spatřovali východisko k odstraňování dřívějších chyb a nedostatků ve všech oblastech našeho života. Další politický vývoj však ukázal, že obrodného procesu zneužily pravicové antisocialistické síly ke svým cílům a záměrům. Především vedly útok proti spolenectví se Sovětským svazem, soc. výstavbě v ČSSR, při čemž docházelo souběžně k napadání dosáhnutých pozitivních výsledků za 20 let budování socialismu, na čemž se podílela převážná většina příslušníků StB. Tyto síly současně vedly záměrně útok proti státnímu aparátu, hlavně pak proti StB a to převážně prostřednictvím sdělovacích prostředků. Tato situace vedla k tomu, že docházelo i k vyzrazování forem a metod státobezpečnostní práce s cílem vnášet do veřejnosti nedůvěru vůči pracovníkům StB a tím oslabit i akceschopnost čsl. kontrarozvědky.

Bez vlivu na pracovníky StB nezůstala ani situace, vytvářející se v SNB za vedení býv. ministra vnitra J. Pavla, kdy docházelo k záměrnému stavění složek proti sobě, nastolovaly se generační problémy, zvyšovala se existenční a právní nejistota pracovníků StB. To vše mělo dopad na prohlubování krize ve Státní bezpečnosti a současně vedlo k málo aktivnímu plnění úkolů kontrarozvědné činnosti v našem kraji. Tato situace zákonitě ovlivnila i morálně politický stav pracovníků čsl. kontrarozvědky. Na služebně starší pracovníky pak působila i kampaň kolem rehabilitace.

Negace výsledků práce strany za 20 let, záměrné zveličování deformací na úseku státní bezpečnosti, působení na nacionální cítění, měli vliv u některých pracovníků na odlišné názory, hodnotící politickou situaci od února 1948 až do ledna 1968, hlavně pak po lednu. [Zneužívání kladných rysů polednové politiky protisocialistickými živly uniklo méně politicky zkušeným, převážně pak fyzicky a služebně

mladším příslušníkům, jejichž vztah ke služebně starším příslušníkům byl ovlivňován i vnitřní situací v SNB. Situaci částečně zhoršoval někdy nesprávný přístup k mladým příslušníkům ze strany služebně starších soudruhů. Tato situace vedla v mnohých směrech mladé příslušníky k tomu, že se cítili nedocenění a spatřovali oporu u tehdejšího vedení MV. Situace vedla nejen ke střetávání názorů, ale i k známkování pracovníků stát. bezpečnosti. Kladem zůstává, že většina příslušníků S-StB nepodlehla šířené propagandě a avanturistickým náladám a zachovala se jednota vlastních řad, v čemž spatřujeme morální sílu a jejich politickou vyspělost.

V srpnových událostech plnili všichni příslušníci svědomitě rozkazy svých nadřízených, plně se stavěli za legální vládu a ve své práci se řídili ústavními zákony. V žádném případě nedošlo v naší činnosti k porušování socialist. zákonnosti. Převážná většina pracovníků opětovně prokázala svoji oddanost k socialismu a proletářskému internacionalismu. Srpnové události objektivně ovlivnily operativní činnost, která ale i po srpnu byla omezena a tato se proto odrážela v plnění úkolů víceméně fyzického charakteru. Nebylo pracoviště, kde by došlo k odmítnutí plnění rozkazu, sběhnutí, nebo podobným jevům.

V průběhu hodnoceného roku bylo celkem potrestáno 6 příslušníků, z toho 4 důtkou a 2 domácím vězením. Současně bylo za splnění úkolů, obětavou práci, při zajišťování služebních úkolů v nově vzniklé politické situaci uděleno celkem 412 příslušníkům různé odměny, kde převládala peněžní odměna, v průměru 300,-Kčs na jednoho příslušníka. Dále byl v průběhu roku zvýšen funkční plat u 216 příslušníků a povýšeno celkem 98 příslušníků, z toho do důstojnických hodností 63 příslušníků, kde převládalo povýšení do hodnosti majora.

V rámci Správy StB se nevyskytly žádné závažné extrémní projevy a ani snaha vrátit se k předlednovým poměrům v našem státě. Ojedinělé obavy k návratu 50. let se projevovaly u některých mladých příslušníků, což bylo odrazem působení masově komunikačních prostředků, zvláště po srpnu 1968.

K názorovým ujasnění a sjednocení, hlavně pak upevnění pracovních kolektivů přispěl diskusní příspěvek ministra vnitra s. PELNÁŘE na listopadovém plénu ÚV KSČ a projev náměstka ministra vnitra pro StB plukovníka JUDr. VAŠKA u příležitosti 51. výročí VŘSR, uveřejněné v Informačním zpravodaji pracovníků StB č. 1. Dále pak služebně politický aktiv, probíhající v Plzni dne 29.11.1968, za účasti výše uvedených funkcionářů MV, rezoluce listopadového pléna ÚV KSČ a politický aktiv v měsíci listopadu v Odbořovém domě stavbařů.

Z celkového skutečného stavu 468 příslušníků je 310 operativních a 158 neoperativních pracovníků, na jejichž řízení se podílí 45 náčelníků a 8 vedoucích skupin. V důstojnických hodnostech je 347 příslušníků, praporčickém sboru 51 a strážm. sboru 70 příslušníků.

Největší počet příslušníků je ve stáří 40 - 54 let a to 270, ve věku 30 - 39 let je 129 a od 20 - 30 let je 69 příslušníků.

Zabýváme Vývoj kvalifikace kádrů doznal za poslední léta kvantitativní i kvalitativní systematický růst. V současné době naplňuje kvalifikační požadavky plně 149 příslušníků, náhradně 93, nenaplňuje 226. Vysokoškolské, středoškolské vzdělání, právní nebo odborné kursy získalo z celkového stavu 187 příslušníků. Odborné vzdělání má 409 a politické 168 příslušníků (středního stupně). Jazykovou školu absolvovalo celkem 79 příslušníků.

V současné době je zařazeno a navštěvuje v rámci Správy StB 96 příslušníků různé druhy škol.

Daleko větší péči na základě připravovaných rozborů bude vedení Správy StB perspektivně věnovat rozmisťování kádrů, jejich hodnocení (povýšení, zvyšování funkčních platů, odměn, ale i pokud jde o stále rozšiřování vzdělání a zdokonalování odborných znalostí).

Nevyřešené kádrové problémy, vzniklé v průběhu přemisťování pracovníků v rámci delimitace, budou řešeny v nové organizaci oblasti StB.

Náčelník správy StB:

J. Novotný
ppik. NOVOTNÝ JIŘÍ

Rozdělovník :

vyhotoveno 5 výtisků

Výtisk č. 1 - adresát (HS StB)

" č. 2 - náčelník KS SNB

" č. 3 - náčelník S-StB

" č. 4 - II. odbor

" č. 5 - domo

kníčka 1/11 71, přew
kníčka 1971 přew - 1. XI 1971

10. ledna 1969

Zu